

H. de Roos

de Kameleon ligt op de loer

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

DE KAMELEON LIGT OP DE LOER

H. DE ROOS

Geïllustreerd door GERARD VAN STRAATEN

14e DRUK

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

HOOFDSTUK I

De nieuwe vriend en een dierbare herinnering

In de poldervaart voeren Hielke en Sietse, de tweeling van smid Klinkhamer, met hun motorboot, de Kameleon. Het was geen mooie boot, maar wel een sterke en ze kon heel snel varen. Maar de boot voer nu langzaam, want Sietse had de motor stopgezet. Langs de rietkragen trok het tweetal hun boot verder. Af en toe gingen ze staan om over het riet naar een jongen te kijken, die door het hoge gras langs een sloot kroop.

„Wie is het?” vroeg Hielke.

„Het is Kees niet,” antwoordde Sietse.

Kees Dijkstra, een vriend van de Klinkhamertjes, woonde in de grote watermolen, die in de verte aan de kant van het meer stond en de naam ‚Woudaap’ droeg.

„Ik snap niet wat die jongen wil,” zei Hielke. „Hij is zeker bang om ontdekt te worden.”

„Misschien is hij ontvlucht uit een inrichting,” dacht Sietse.

„Of heeft hij iets uitgehaald en is nu bang voor straf.”

„Hij komt naar de vaart,” zag Hielke. „Als we even verder

varen, kunnen we hem daar opwachten.”

Ze trokken de boot tot vlak bij het punt waar de sloot in de vaart uitmondde. Daar stond een brede strook riet, waartussen onze vrienden hun boot verstopten. Goed verscholen wachtten ze op de komst van de onbekende jongen. Omdat ze zich niet wilden verraden, durfde het tweetal niet te gaan staan, zittend bleven ze luisteren. En toen hoorden ze het ritselen en knakken van riet, doordat iemand zich er een weg doorheen baande.

„Zo meteen raakt hij in het water,” fluisterde Hielke. Maar dat gebeurde niet.

Wel hield het geritsel van het riet aan en Sietse merkte op:

„Hij maakt zeker een schuilplaats?”

Geduldig bleven de Klinkhamertjes wachten en luisteren, totdat ze niets meer hoorden.

„Ik ga kijken,” fluisterde Sietse. Hij ging aan wal en kroop door het gras. Drie meter verderop zag hij de jongen tussen het riet liggen slapen. Hij sliep heel vast en hoorde niet dat Sietse zijn broer ging halen.

Samen stonden onze schippers naar de slapende jongen te kijken.

„Wat zullen we doen?” vroeg Hielke.

„We gaan op onze knieën naast hem liggen,” stelde Sietse

voor, „zodat we hem kunnen insluiten als hij ervandoor wil gaan. En daarna vragen we of we hem ergens mee kunnen helpen.”

Hielke vond het goed en de jongens lieten zich gelijktijdig aan weerskanten van de slapende jongen op de knieën vallen.

De jongen schrok wakker en keek angstig naar de twee stevig gebouwde knapen.

„Goedemorgen,” groette Sietse vriendelijk.

„Zeg liever goedemiddag,” verbeterde Hielke. „Het is al vier uur!”

De jongen zei niets, hij staarde nog steeds met angst in zijn ogen naar de twee, die hem zo onverwachts hadden gewekt.

„Ik ben Hielke Klinkhamer,” stelde Hielke zich voor. „En dit is mijn broer, Sietse. Onze vader heeft een smederij in het dorp.”

De jongen zei nog steeds niets.

„Je bent toch niet bang?” vroeg Sietse ongeduldig. „Of ben je doofstom?” Hij klapte onverwachts in zijn handen en de jongen maakte een schrikbeweging. „Aha!” riep Sietse. „Je bent dus niet doof! Hoe heet je?”

„Fokke Bokma,” antwoordde de jongen met hese stem en hij begon plotseling te huilen.

Hielke en Sietse keken elkaar aan. Wat moesten ze met zo’n

verdrietig iemand beginnen?

„Niet huilen, Fokke,” begon Hielke. „We willen je helpen. Waar woon je?”

Fokke wees naar een wit boerderijtje dat in de verte aan de vaart in de buurt van het meer stond.

„Tjonge!” riep Sietse. „Ben je daarvandaan door de weilanden gekropen? Waarom?”

„Ik wil weg!” snikte Fokke. „Ik heb steeds ruzie.”

„Ruzie met je ouders?” wilde Sietse weten.

„Alleen met mijn vader,” antwoordde Fokke.

„Waarom?” vroeg Sietse weer.

„Hij is mijn vader niet. Mijn vader is overleden en toen is moeder opnieuw getrouwd.”

„Hoe komt die buil daar boven je oog?” informeerde Hielke.

„Ik heb me gestoten aan een deur.”

„Wat ben je nu van plan?” vroeg Sietse. „Je kunt hier niet blijven.”

„Nee,” vond Hielke. „Je wordt ziek van de kou en de honger. Ga met ons mee in de boot. Wij brengen je wel thuis. Met je moeder kun je toch zeker wel goed opschieten of ook niet?”

„Ik houd veel van mijn moeder en zij van mij. Maar die Muntendam zit ons altijd dwars. Ik wilde dat moeder nooit met hem was getrouwd!”

„Dus je eigen vader heette Bokma en je nieuwe vader heet Muntendam,” begreep Hielke. „Wel, Fokke, dan ga je terug naar je moeder en je zorgt ervoor dat je zoveel mogelijk uit de buurt van je vader blijft. Wij komen je dan dagelijks afhalen om met ons uit varen te gaan.”

„Juist,” stemde Sietse daarmee in. „Als je bij ons in de boot zit, heb je geen last van je vader. Hoe minder hij je ziet, hoe beter het is.”

Fokke knikte instemmend en ging staan. Hij bleek even groot als Hielke en Sietse te zijn, maar hij was veel tenderder.

„Jullie wonen hier nog niet lang, hè?” merkte Hielke op.

„Een week ongeveer,” vertelde Fokke. „Daarvoor woonden we in de stad, maar Muntendam wilde naar een dorp. Daar was het veel gezonder, zei hij en moeder wilde ook wel in de frisse natuur wonen. Maar nu heeft ze er spijt van.”

„Vindt je moeder het hier niet mooi genoeg?” wilde Sietse weten.

„Jawel, moeder vindt het hier wel mooi, maar nu we nogal eenzaam wonen, durft Muntendam mij en zelfs mijn moeder te slaan. In de stad kon hij zoiets niet doen, omdat er rondom ons kennissen woonden.”

„Als ik het goed begrijp,” zei Hielke, „is Muntendam met opzet naar een stille plek verhuisd om jou en je moeder te

kunnen tiranniseren?”

„Maar waarom doet hij dat?” vroeg Sietse.

„Om van mijn moeder geld los te krijgen waarmee hij dan gaat gokken. Hij wil het liefst al het geld van mijn moeder opmaken en ons dan in de steek laten.”

„Maar zover komt het niet,” beweerde Sietse.

„Denk je?” vroeg Fokke en hij keek Sietse hoopvol aan.

„Wij zullen je helpen,” beloofde Sietse. „Je moet het ons vertellen als Muntendam iets uithaalt. Dan proberen wij er wat tegen te doen. En nu in de boot! We gaan naar huis.”

Fokke keek al heel wat vrolijker. Hij voelde zich niet meer zo hopeloos alleen en welgemoed ging hij op het bankje voor in de Kameleon zitten. De boot voer door de poldervaart naar het meer. Fokke genoot van het tochtje, hij was nog nooit uit varen geweest.

Ze naderden het boerderijtje waar Fokke woonde en de Kameleon legde aan. Fokke stapte uit en Hielke en Sietse deden dat ook. Fokke keek verwonderd, hij had verwacht dat zijn pas verworven vrienden verder zouden varen.

„Wat is er?” vroeg Sietse. „Mogen we niet op jullie erf komen?”

Fokke twijfelde. „Ik vind het best, maar ik weet niet of Muntendam het goedvindt.”

„Dat merken we dan wel,” zei Sietse en hij liep kordaat verder. Ze gingen langs de woning en kwamen bij de keuken, waar moeder Bokma bezig was.

„Dag, mevrouw,” groette Sietse. „Wij zijn de nieuwe vrienden van Fokke. Ik heet Sietse Klinkhamer en dit is Hielke.”

„Dag, jongens,” zei mevrouw Bokma vriendelijk. „Wonen jullie in het dorp?”

„Ja, moeder. Hun vader heeft een smederij en zij hebben een motorboot. Ik mocht meevaren en ze komen me nu alle dagen halen,” vertelde Fokke opgetogen.

Zijn moeder lachte, maar haar lach verdween als bij toverslag toen een man zijn fiets tegen de muur zette en nors naar de beide Klinkhamertjes keek.

Het was Muntendam, de stiefvader van Fokke. „Wat motten jullie hier?” vroeg hij bars.

„Niks,” antwoordde Sietse en hij keek de man uitdagend aan.

„Hoepel dan gauw op,” dreigde Muntendam.

„Maar dit zijn vrienden van Fokke,” kwam mevrouw tussenbeide.

„Daar heb ik niets mee te maken!” bulderde Muntendam. „Ik wil hier geen vreemde jongens op het erf!”

„Kom, Sietse,” zei Hielke en hij trok zijn broer aan een mouw. „We gaan naar huis. Dag, mevrouw! Tot ziens,

Fokke.”

Sietse had nog wel even willen blijven om te kijken wat Muntendam zou doen, want hij was helemaal niet bang voor die stadse meneer in zijn grijze kostuum en met zijn zwarte snorretje onder zijn puntige neus.

Maar gelukkig begreep Sietse dat zijn brutaliteit schadelijk kon zijn voor Fokke en dus ging hij met Hielke mee en voeren ze met de Kameleon naar de stenen brug, die even verder over de vaart lag.

„Bah! Wat een kerel,” zei Sietse. „Ik begrijp niet dat Fokke bang voor hem is. Ik zou hem met een dikke knuppel van katoen geven.”

„En dan wordt Fokke naar een opvoedingsgesticht gezonden,” fantaseerde Hielke. „En heeft Muntendam vrij spel om zijn moeder geld af te persen!”

„Tja,” zei Sietse, „die kerel leeft zeker van het geld dat zijn vrouw heeft. Hij bezit zelf geen cent en verdient ook niets. Waarom gaat die vrouw niet bij hem vandaan?”

„Ze wil niet dat iedereen te weten komt hoe slecht haar huwelijk is,” bedacht Hielke.

Ze voeren onder de brug door en kwamen op het grote meer waaraan hun dorp lag. De Kameleon begon sneller te varen evenwijdig aan de dijk die langs het meer liep. Ze naderden

de boerderij van Jellema, waar Gerben, de hulp van de boer, op de dijk stond te kijken.

„Ha, die roethanen!” riep hij. „Wordt het meer weer onveilig gemaakt?”

Sietse legde aan en Hielke begon Gerben te vertellen over de kennismaking met de familie Muntendam.

„Dat klinkt niet fraai,” vond Gerben toen de jongens alles hadden verteld. „Die mevrouw heeft dus een vergissing gemaakt, toen ze hertrouwde. Maar die Muntendam vergist zich ook als hij denkt dat hij hier in de wijde polder maar kan doen wat hij wil! We zullen dat heerschap goed in de gaten houden.”

„Juist,” stemde Sietse daarmee in. „Wij hebben Fokke beloofd hem steeds te zullen helpen en dat doen we.”

„Dat gaat weer een bijzondere affaire worden,” beweerde Gerben. „Als jullie je ermee bemoeien, wordt het een storm die uit alle vier hoeken tegelijk waait. Maar als ik helpen kan, help ik ook. Tot ziens, jongens!”

Gerben ging naar de boerderij en Hielke en Sietse voeren naar huis. De Kameleon werd achter de smederij in het boothuis opgeborgen en het tweetal holde naar de werkplaats, waar Klinkhamer nog druk bezig was.

„Ha, jongens,” groette hij. „Ik heb nog een karweitje voor

jullie. Dit stuk heetwaterslang moet meteen naar boer Brandsma worden gebracht. Hij heeft het nodig voor de melkmachine.”

„Dus we moeten weer naar de polder?” ontdekte Sietse. „We komen er net vandaan.”

„Dat doet er niet toe,” vond Klinkhamer. „Jullie boot vaart snel en ga nu meteen maar, want Brandsma heeft de slang hard nodig.”

„Het komt in orde, vader,” antwoordde Hielke en hij nam de slang mee naar het boothuis.

Sietse keek naar de benzine in de tank. „Dat valt mee,” zei hij. „Je hoeft niet te trekken.”

„Ik, trekken?” vroeg Hielke verontwaardigd. „Bedoel je dat ik voor de boot word gespannen als er geen benzine meer is? En dan jij zeker lekker lui zitten sturen? Nee, jongetje, in zo’n geval gaan we samen trekken, jij net zo goed als ik.”

„We zullen zorgen dat er altijd benzine genoeg aan boord is,” zei Sietse en hij liet de Kameleon vertrekken naar het meer. Daar gaf Sietse de motor vol gas en als een raceboot voeren ze in de richting van de stenen brug.

Bij de Woudaap stond Kees Dijkstra naar hen te wenken en Hielke riep: „We hebben geen tijd. We komen zo terug!” Waarop Kees naar de omloop van de molen klom, die op

ongeveer vier meter hoogte rond de Woudaap liep. Vandaar zag hij hoe de Kameleon onder de stenen brug door de poldervaart invoer.

„Eén ding snap ik niet,” mopperde Sietse, „waarom moeten wij altijd de bestellingen brengen? Brandsma kan toch zijn knecht Jan sturen om het te halen?”

„Vader heeft een eersteklas zaak met een reuze service,” lachte Hielke. „En die service zijn wij.”

„Wacht even,” riep Sietse en hij stuurde naar de wal. Daar zat Fokke aan de kant van de vaart en hij staarde droevig in het water. Hij schrok op toen de Kameleon bij hem aanlegde.

„Is het weer mis?” wilde Sietse weten.

„Hij heeft het gouden horloge van mijn moeder afgenomen,” snikte Fokke. „Ik wilde hem tegenhouden, maar werd de deur uitgejaagd. Wat moet ik doen?”

„Blijf hier maar even wachten,” antwoordde Sietse. „We gaan naar boer Brandsma en komen direct terug.”

Snel voeren de Klinkhamertjes verder en ze kwamen Jan, de knecht van Brandsma, tegen.

Hij sprong van zijn fiets en riep: „Waar blijven jullie toch? We zitten om die slang te springen.”

„Hier is de slang, Jan,” zei Hielke. „Alsjeblieft.”

Er naderde nog iemand op een fiets, het was Muntendam. Hij stapte af en vroeg aan Jan: „Kent u iemand in het dorp die goud koopt?”

„Dat zou ik niet zo direct kunnen zeggen,” antwoordde Jan.

„Wel ja, Jan!” riep Sietse. „Gerben koopt het wel.”

„Gerben?” vroeg Jan verbaasd. „Dat...?” Maar toen zag hij Sietse veelbetekenend knipogen en omdat hij steeds voor een grap te vinden was, deed hij ogenblikkelijk met Sietse mee en zei snel: „Dat is waar ook, Sietse! Gerben Zonderland handelt graag in goud en zilver. Bij hem kunt u terecht, meneer!”

„Mooi. En waar vind ik die Gerben Zonderland?”

„Hij is meesterknecht op de boerderij van Jellema. Kijk,” wees Jan. „Die boerderij voor de Woudaap, daar moet u zijn.”

„Bedankt. Ik ga hem opzoeken.” Muntendam fietste verder.

„Wat is dat voor een snuiter?” vroeg Jan aan de jongens.

„Hij woont in het boerderijtje van Voolstra,” antwoordde Hielke. „Hij is getrouwd met een weduwe, die een zoon heeft. Hij heet Fokke en hij heeft ons zojuist verteld dat zijn stiefvader het gouden horloge van zijn moeder heeft afgepakt!”

„En dat wil hij nu verkopen,” begreep Jan. „Maar waarom noemden jullie de naam van Gerben?”

„We hebben Gerben verteld dat die man niet deugt,” zei Sietse. „En nu hopen we dat Gerben hem dat horloge afneemt en het teruggeeft aan Fokkes moeder.”

„Dat hoop ik dan ook,” was Jan het daarmee eens. „Maar het is nog de vraag of Gerben snugger genoeg is om het spelletje mee te spelen. Dat hoor ik nog wel, tot ziens!” Jan fietste snel naar de boerderij en de Kameleon voer terug naar het meer. Op de weg kwam Fokke zijn vrienden tegemoet.

De Klinkhamertjes legden aan en vertelden Fokke hoe ze Muntendam het horloge hoopten af te nemen.

„Dat ga ik gauw aan moeder vertellen,” riep Fokke verheugd en hij holde naar huis.

De Kameleon voer snel naar de stenen brug en dan regelrecht naar de boerderij van Jellema. Op het erf stond Gerben met Muntendam te praten. De jongens bleven op de dijk staan kijken. Gerben had een horloge in de hand, dat schitterde in de zon. Doordat Muntendam met zijn rug naar de dijk stond gekeerd, kon Sietse de aandacht van Gerben trekken. Sietse maakte het gebaar alsof hij iets in zijn zak stak en daaruit begreep Gerben dat hij het horloge moest houden. Maar hij begreep ook dat je andermans eigendom niet zomaar in je zak kon steken. Daar stond natuurlijk tegenover dat Muntendam het horloge wellicht niet op een eerlijke

manier had gekregen.

Gerben dacht bliksemsnel na en zei dan: „Ik koop het. Maar ik wil het wel eerst even controleren. Komt u vanavond om zeven uur naar het dorp. Dan rekenen we daar wel af, want ik heb hier geen geld bij me.”

„En waar ontmoet ik u dan?” vroeg Muntendam.

„Eh... komt u maar naar de smederij van Klinkhamer,” stelde Gerben voor en hij stak het horloge in zijn zak.

„Ik word toch niet geflest, hè?” vroeg Muntendam.

„Geflest?” vroeg Gerben verwonderd. „Bedoelt u dat ik niet te vertrouwen ben? Als u dat denkt, neem dan uw handel maar weer mee.”

„Nee, nee! Onderzoekt u het horloge maar. Ik kom om zeven uur naar de smederij en daar handelen wij wel verder.” Muntendam keerde zijn fiets.

Terwijl hij het erf afreed, liepen Hielke en Sietse hem voorbij naar Gerben toe. Gerben vertelde wat er was afgesproken.

„Je moet het niet aan hem teruggeven,” waarschuwde Sietse.

„Muntendam heeft het gestolen, dus steel jij het terug!”

„Ja, ja,” zei Gerben. „Maar hoe doe ik dat?”

„Maak het horloge open,” raadde Hielke aan. „Als de naam van Fokkes moeder erin staat, zeg jij dat je eerst aan die mevrouw wilt vragen of ze het horloge inderdaad wil

verkopen.”

„En dan zegt Muntendam dat ik het moet teruggeven en hij verder geen zaken met me doet,” voorspelde Gerben.

„Maar dan geef jij het beslist niet terug,” vond Sietse. „Jij bent toch veel sterker dan die stadse meneer?”

„Eerlijk gezegd,” bekende Gerben, „voel ik er weinig voor om het horloge terug te geven. Die Muntendam lijkt op een valse hond. Zijn ogen draaien beide een tegengestelde kant uit als hij je aankijkt. Met zijn rechteroog keek hij naar de wagenloods en met zijn linker naar het einde van de volgende week.”

„Nu praat je weer onzin,” lachte Sietse. „Maar we rekenen op je hulp. Fokkes moeder moet het horloge terug hebben.”

„Oké,” zei Gerben. „Ik zal mijn best doen. En hoepel nu maar gauw op, anders ben ik niet op tijd klaar.”

Hielke en Sietse voeren naar huis en vertelden hun ouders hoe Muntendam het horloge van zijn vrouw wilde verkopen.

„Maar dat vind ik erg!” meende moeder. „Wie weet wat voor dierbare herinnering die mevrouw aan dat horloge heeft!”

„Tja, wat moet je daartegen doen?” vroeg Klinkhamer. „Het is een kwestie tussen Muntendam en zijn vrouw. En met de huishoudelijke aangelegenheden van een ander mag men zich niet bemoeien.”

„Maar Fokke zegt dat Muntendam het horloge heeft gestolen,” protesteerde Hielke. „Zijn moeder wilde het niet geven.”

„Als ik het goed heb begrepen, heeft die mevrouw enig bezit en probeert Muntendam het haar af te troggelen? Een mooi huwelijk is dat. Het loopt vast stuk,” veronderstelde Klinkhamer.

„Om zeven uur komt Muntendam naar de smederij,” vertelde Sietse. „Dan zal Gerben kijken of hij het horloge koopt of niet.”

„Hm,” bromde Klinkhamer. „De smederij is geen café. Gerben komt altijd met zijn problemen bij mij.”

„Hij wil graag dat je hem helpt,” bedacht moeder. „En ik hoop dat je het ook zult doen. Die mevrouw moet haar horloge terug hebben en Muntendam moet weten dat hier mannen wonen die hem de voet dwars durven zetten.”

„Goed zo, moeder!” juichte Sietse. „Leve de dwarszetters!” Het was ongeveer kwart voor zeven toen Klinkhamer en de jongens de smederij hadden opgeruimd en Muntendam binnenkwam. „Goedenavond,” groette hij. „Mijn naam is Muntendam, ik woon in het boerderijtje van Vooistra. We vonden het in de stad te druk worden en in de polder is het heerlijk rustig.”

„Zeg dat wel!” was Klinkhamer het met hem eens en hij en de jongens keken Muntendam verder zwijgend aan.

Dat vond de man niet prettig. Hij keek onrustig om zich heen en zei: „U heeft een leuke smederij, Klinkhamer. Het is hier niet groot, maar wel voorzien van allerlei machines. Het lijkt me wel prettig om je eigen baas te zijn!”

„Maar ik moet wel hard werken,” waarschuwde Klinkhamer.

„En van mijn verdiensten betaal ik veel belasting en dat geld wordt dan gegeven aan mensen die liever niets doen. Wat voor werk doet u?”

„Ik ben handelaar,” antwoordde Muntendam.

„Waar handelt u in?” wilde Klinkhamer weten.

„In van alles en nog wat. Ik doe aan in- en verkoop, begrijpt u? Als ik iets zie waarvan ik denk dat er winst mee te maken is, neem ik het en dan verkoop ik het later weer. Zo heb ik Gerben Zonderland een gouden horloge aangeboden en dat heeft hij meegenomen om het even te onderzoeken. Hij zou hier om zeven uur zijn en dan beslissen of hij het al of niet koopt. Als hij maar niet wegblijft, het horloge is minstens vijfhonderd gulden waard. Wat denkt u, is die Gerben wel te vertrouwen?”

„Dat moeten we afwachten. In de handel loop je altijd enig risico,” vond Klinkhamer en hij lachte spottend. „Die Gerben

is een vreemde snoeshaan, hij haalt steeds gekke streken uit, maar je kunt er wel om lachen!”

„Hij is dus niet al te serieus?” begreep Muntendam met schrik. „Als ik dat had geweten, was ik niet zo onverstandig geweest hem het horloge mee te geven.”

„Had u er geen getuigen bij?” vroeg Klinkhamer en hij knipoogde naar zijn zoons. „Waarom heeft u hem geen bewijs van ontvangst laten tekenen?”

„Daar heb ik helemaal niet aan gedacht,” schrok Muntendam zichtbaar.

„Dat is dom,” vond Klinkhamer. „Op die manier werkt u het zelf in de hand dat u wordt bedrogen.”

„Bedrogen!” riep Muntendam woest. „Maar dan is hij met mij nog niet klaar! Dan zal ik hem...”

Gerben kwam binnen en Muntendam zweeg.

„Wat is er?” vroeg Gerben. „Waarom kijkt u zo verwonderd? Zitten mijn kleren niet goed? Of is mijn gezicht onherkenbaar geworden?”

„Wel nee, Gerben, je ziet er patent uit,” lachte Sietse.

„En...?” vroeg Muntendam.

„En...?” herhaalde Gerben. „Wat en?”

„Wat bent u van plan met mijn horloge?” wilde Muntendam weten.

„Het horloge?” Gerben haalde het uit zijn zak en gaf het aan Klinkhamer. „Alstublieft, wilt u het even openmaken?”

Klinkhamer nam een stalen mes en lichtte het dekselje aan de achterkant van het horloge op. Er bleek een haarlok in te zitten en tevens was de naam W. Bokma erin gegraveerd.

„Drommels!” riep Gerben. „Dat is een dierbare herinnering van de eigenares. Zoiets mag je niet verkopen.”

„Dat beslis ik,” antwoordde Muntendam bits en hij wilde het horloge grijpen.

Klinkhamer hield hem echter tegen en vroeg: „Hoe komt u aan dit uurwerk?”

„Het is van mijn vrouw. Ze wil graag wat geld hebben. Daarom probeer ik het voor haar te verkopen.”

„Het lijkt mij wel een beetje onwaarschijnlijk,” meende Klinkhamer. „Een vrouw doet niet graag afstand van een dierbare herinnering. Of heeft u het vreselijk arm thuis?”

„Dat hoef ik u niet aan de neus te hangen!” Muntendam werd boos. „Geef hier dat horloge! Het is niet van jullie!”

„Gerben,” sprak Klinkhamer, „je gaat aan die mevrouw vragen of ze het horloge inderdaad wil verkopen. Zolang zal ik het bewaren.”

„En ik waarschuw Gerben om ook maar één voet op mijn erf te zetten, want dan roep ik de politie,” dreigde Muntendam.

En tegen Klinkhamer zei hij: „U zult er meer van horen!” Driftig verliet hij de smederij en hij fietste terug naar de polder.

„Dat hebben we weer geweldig opgelost,” glunderde Gerben. „Mijn haarlok deed het goed, hè?”

„Jouw haarlok?” riepen de anderen verbaasd.

„Ja! Kijk! Hier heb ik wat haar weggeknipt.” Gerben deed zijn pet af en wees naar zijn hoofd, waar duidelijk zichtbaar een lok haar was afgeknipt.

Sietse begon luid te lachen. „Wat een grap,” lachte hij. „Jan, de knecht van Brandsma, had tegen Muntendam gezegd dat hij voor de verkoop van goud het beste bij Gerben terecht kon. En dat is nu wel gebleken.”

„Hm,” bromde Klinkhamer. „Als dit maar geen bijzondere affaire wordt.”

„Dat heb ik ook gezegd,” zei Gerben. „Het wordt een storm die uit alle vier de hoeken tegelijk waait!”

Of die voorspelling zou uitkomen, was niet met zekerheid te zeggen, maar dat je van Muntendam wel het een en ander kon verwachten, zat er dik in.

HOOFDSTUK II

Muntendam doet vreemd

Louw Vrolijk kwam de volgende morgen de smederij binnen. Hij was een vriend van Hielke en Sietse. Zijn vader Werkte in het grote meubelmagazijn, dat was gevestigd in de voormalige boterfabriek. Louw kwam vragen of Hielke en Sietse gingen varen. Dat was een overbodige vraag, want het was mooi weer en dan gingen de Klinkhamertjes alle dagen varen op het grote meer. Dus holden ze met z'n drieën naar het boothuis en vijf minuten later voer de Kameleon alweer op volle snelheid naar de Woudaap om Kees af te halen.

Kees zat op de stoep voor de molen te wachten en kwam meteen aan boord toen de Kameleon aanlegde. „Ik zag een jongen door de polder hollen,” vertelde hij. „Wie kan dat zijn?”

„Dat was zeker onze nieuwe vriend, Fokke Bokma,” vermoedde Hielke. „Hij woont in het boerderijtje van Vooistra. We hebben hem gisteren ontmoet en we hebben hem beloofd dat hij ook mee uit varen mag.”

„Waar holde hij heen?” vroeg Sietse.

„Naar de stenen brug,” wist Kees.

Er werd koers gezet naar de brug, maar toen ze daar aanlegden, was er van Fokke geen spoor te bekennen.

„Toch heb ik duidelijk gezien dat hij hierheen liep,” beweerde Kees.

„Dan heeft hij zich weer verstopt,” voorspelde Hielke.

„Doet hij dat dan steeds?” wilde Louw weten.

Hielke gaf geen antwoord, want er kwam een man op een fiets aan. Het was Muntendam, die vorsend naar de jongens keek en riep: „Waar is Fokke?”

„Hier niet,” schreeuwde Sietse.

„Wij hebben hem niet gezien,” riep Hielke.

„Jullie zijn gewaarschuwd,” dreigde Muntendam. „En ik wil niet dat jullie in de polder gaan varen!”

De jongens keken elkaar verbaasd aan. Was die Muntendam niet goed bij zijn verstand? Hij woonde nog maar nauwelijks een week in de polder en wilde er nu al heer en meester spelen! Dat nam Sietse niet en met opzet liet hij de Kameleon de polder invaren.

„Hebben jullie me niet verstaan?” bulderde Muntendam.

„Ga terug naar het meer. Jullie hebben hier niets te maken.

De vaart is er alleen voor de bewoners.”

Als antwoord liet Sietse de Kameleon sneller varen.

„Welverdraaid!” mopperde Muntendam en hij keerde zijn fiets.

De jongens zagen met heimelijk plezier hoeveel moeite het Muntendam kostte om zijn fiets te bestijgen. Toen hij eindelijk weer reed, had de Kameleon al een ruime voorsprong.

„Kijk eens hoe hij slingert,” wees Louw. „Hij is vast dronken. Straks rijdt hij nog de vaart in.”

„Dat zou hem goeddoen!” vond Sietse. „Hij moet nodig afkoelen. Hij is veel te heetgebakerd.”

„Maar waar moeten we heen?” vroeg Kees. „Die man blijft ons achtervolgen.”

„We gaan naar boer Brandsma,” zei Sietse. „En dan zien we wel verder.”

De Kameleon ging een bocht om en daardoor zagen de jongens Muntendam niet meer. Maar het duurde niet lang of daar kwam Muntendam ook de hoek om. Hij dreigde met een vuist en riep allerlei verwensingen.

De jongens naderden reeds de boerderij van Brandsma, waar de grote waakhond Cesar naar de weg stond te kijken. Van de jongens die bij het erf aanlegden, nam hij geen notitie, zijn aandacht was gericht op de schreeuwende en dreigende fietser die ook het erf naderde. Slingerend stopte

Muntendam bij de ingang van het erf en viel toen languit op de grond. Cesar was tegen hem aan gesprongen en daardoor rolde Muntendam omver. Hij lag in het gras naast zijn fiets, terwijl Cesar dreigend en grommend naast hem stond. De jongens keken ernaar en hadden heimelijk plezier.

Muntendam wilde opstaan, maar Cesar begon zo dreigend te grommen, dat de heetgebakerde meneer van schrik weer ging liggen. „Haal die hond weg!” commandeerde hij de jongens. „Dat ondier is gevaarlijk, hij kan wel gaan bijten.”

Hielke sprong op de wal en greep Cesar bij de halsband. „Kom, Cesar,” riep hij. „Af!!!”

De hond kende de jongens, doordat ze daar meermalen waren geweest, maar toch liet Cesar zich met grote tegenzin door Hielke terugtrekken.

Muntendam krabbelde overeind en riep: „Dit gaat te ver. Jullie hebben die hond opgehitst.” Hij maakte een gebaar alsof hij Hielke een klap zou geven, maar meteen sprong Cesar weer tegen hem op en lag Muntendam opnieuw in het gras.

Brandsma en zijn helper Jan kwamen uit de boerderij en haastten zich naar de gevallen man.

„Wat gebeurt hier?” informeerde Brandsma. „Wie bent u, meneer? Wat komt u hier doen?”

„Ik achtervolg die kwajongens,” antwoordde Muntendam. „Ze stoken mijn zoon tegen me op. Daarom wil ik dat ze met hun boot uit de polder vandaan blijven.”

„Dat kunt u niet verbieden,” sprak Brandsma. „Dit is een openbaar vaarwater. De jongens komen hier geregeld materialen bij de boeren bezorgen en dat doen ze al jaren. Maar u woont hier zeker nog maar pas?”

„En hij is nog dronken ook,” vulde Jan aan. „Ik ruik de drank!”

„En jij! Jij bent een oplichter,” beschuldigde Muntendam. „Jij hebt me naar Gerben Zonderland gestuurd en die heeft mijn gouden horloge afgepakt.”

„Geeft Gerben het niet terug?” vroeg Brandsma. „Dan moet u naar veldwachter Zwart gaan.”

„Dat zal ik ook doen!” beweerde Muntendam. „Ik geef die Gerben nog één dag om het horloge terug te geven en doet hij dat niet, dan geef ik hem aan bij de politie.” Muntendam raapte zijn fiets op en liep het erf af. Op de weg klom hij met moeite weer op zijn fiets en reed naar huis.

De jongens vertelden Brandsma wat ze met Muntendam hadden beleefd.

Brandsma schudde zijn hoofd en zei: „Ik beklaag die vrouw. Dat huwelijk kan nooit goed gaan. Maar ik ben blij dat ik het

weet, we zullen een oogje in het zeil houden.”

Brandsma en Jan gingen weer aan het werk en de jongens voeren terug naar de stenen brug. Toen ze de woning van Muntendam passeerden, was daar niemand te zien.

„We hebben geluk,” vond Kees.

„Jij bent toch zeker niet bang voor die man?” wilde Louw weten.

„Je kunt toch maar beter uit zijn buurt blijven,” meende Kees.

Ze bereikten de stenen brug en legden aan.

„Fokke, waar ben je?” riepen ze.

„Hier bij het meer!” klonk het antwoord en Fokke kwam te voorschijn uit een rietkraag. Vlug kwam hij bij de vrienden aan boord. „Ik ben gevlucht,” vertelde hij. „Muntendam was dronken en wilde me een pak slaag geven.”

„Waarom?” vroeg Louw.

„Wel, omdat hij dronken was. En omdat hij een hekel aan me heeft. Ik mag niet met jullie omgaan, want dan kan ik vertellen wat er bij mij thuis gebeurt. En dat mag niemand weten.”

„We hoeven het ook niet te weten,” zei Sietse. „We gaan varen.”

De Kameleon voer het meer op en ging steeds sneller en

sneller.

„Is dit een raceboot?“ vroeg Fokke verbaasd.

„Dit is de vliegende Hollander,” sprak Louw. Hij had het nauwelijks gezegd of de motor staakte zijn werk.

„Waarom stop je?“ vroeg Hielke.

„Ik stop niet,” legde Sietse uit. „De motor weigert.”

De boot had nog een flinke snelheid en Sietse stuurde haar in de richting van het dorp. Hielke draaide de kraan van de reservetank open en toen kon Sietse de motor weer starten.

„Je had de tank moeten bijvullen, Sietse Klinkhamer,” mopperde Hielke. „Gisteravond heb je nog in de tank gekeken.”

„Waarom moet ik altijd voor de benzine zorgen?“ vroeg Sietse zich af. „De boot is ook van jou.”

„Als jullie ruzie maken, ga ik nooit meer mee!” dreigde Louw.

Hielke trok zijn schouders op en Sietse stuurde de Kameleon onder de brug door en daarna het boothuis in.

„Wonen jullie hier?“ vroeg Fokke. „Mag ik de smederij even bekijken?“

„Wel ja! Kom maar mee,” nodigde Hielke hem uit.

Met z'n allen gingen ze naar de smederij, waar Klinkhamer verwonderd opkeek van zijn werk.

„De benzine is op,” begon Sietse.

„Aha! Neem dan maar een jerrycan. En wie is dit? Een nieuwe vriend?”

„Jawel, meneer Klinkhamer, ik ben Fokke Bokma. Ik woon pas een week in de polder.”

„Juist! Dan was die man met het horloge jouw stiefvader?” begreep Klinkhamer. „Zou jij het horloge terug willen geven aan je moeder? Ik heb het in bewaring, maar ik ben daartoe niet gerechtigd. Daarom is het beter dat je moeder het zo gauw mogelijk terugkrijgt!”

„Ik wil het haar graag teruggeven,” zei Fokke verheugd.

„Moeder moet het dan goed verstoppen, anders pakt Muntendam het weer.”

Hielke en Sietse droegen een jerrycan naar hun boot en vulden de tank boordevol.

Klinkhamer verdween in huis om het horloge te halen. Kees en Louw lieten Fokke de machines in de smederij bekijken. Spoedig kwam Klinkhamer terug met het horloge, dat hij had verpakt in een plastic zakje. Hij gaf het aan Fokke met de boodschap het goed te bewaren, want het was een duur uurwerk. Fokke knikte instemmend en stopte het diep in zijn broekzak. Hielke en Sietse brachten de lege jerrycan terug, waarna het stel weer in de Kameleon stapte en andermaal het

meer opvoer.

Daar werden ze ingehaald door een groot motorjacht, waar twee jongens aan boord waren die Fokkes naam riepen.

„Hé, Fokke Bokma, zit je lekker in die polderschuit?”

„Hallo, Willem. Hallo, Henk,” groette Fokke. „Doe ze de groeten in de stad.”

„Oké,” beloofden de jongens en toen voer hun boot snel voorbij.

„Zijn dat je vroegere vrienden?” wilde Hielke weten.

„Ik ging met hen naar school,” vertelde Fokke. „Maar ze zijn nogal eigenwijs. Hun vader, meneer Van Leeuwen, is de rijke directeur van een groot bedrijf. Ik heb nooit met die jongens gespeeld.”

„Je kunt toch wel met elkaar spelen, of je ouders nu rijk of arm zijn?” vond Sietse.

„Ik had vrienden genoeg,” zei Fokke. „Ik had die twee niet nodig.”

De afstand tussen het motorjacht, dat de naam ,Wilhelmina’ droeg en de Kameleon was ongeveer zestig meter toen het reservebootje, dat achter aan het jacht hing, uit de touwen raakte en in het water viel. Maar de Wilhelmina ging met onverminderde snelheid verder, zonder dat de opvarenden iets merkten.

Sietse stuurde de Kameleon naar het bootje en Hielke en Kees bonden het aan de Kameleon vast. Toen liet Sietse de Kameleon op volle kracht varen en begonnen ze de Wilhelmina in te halen.

„Nu kunnen we lachen,” voorspelde Louw. „Wat zullen die jongens opkijken als we hen met hun bootje op sleeptouw voorbijvaren.”

„Laten we dat niet doen,” zei Kees. „Ik geloof dat het jacht naar het Paviljoen gaat.”

„Dan varen wij achter het eiland langs en zijn we eerder bij het Paviljoen,” vond Sietse. „Wordt dat even een mooie verrassing?”

„En dan nodigt die meneer ons vast uit om bij het Paviljoen limonade te drinken,” hoopte Kees.

De Kameleon voer op volle snelheid naar het Paviljoen en legde aan bij de steiger. De Wilhelmina naderde ook en Kees ging helpen bij het vastleggen van het jacht. De twee jongens, Willem en Henk, keken verbaasd naar de Kameleon.

„Waar komen jullie zo gauw vandaan?” vroegen ze. „En is dat onze roei-jol?”

„De jol viel uit de touwen,” vertelde Sietse. „We hebben haar voor jullie meegenomen.”

„Hoort u dat, vader?” riep Henk. „Die boot vaart sneller dan

de Wilhelmina. Die jongens haalden ons in, terwijl ze de roei-jol op sleeptouw hadden!”

„Dat is geen wonder,” vond meneer Van Leeuwen. „De Kameleon is klein en de motor groot. Het is meer motor dan boot. Laten we de jol maar weer aan boord hijsen.”

Het bootje werd achter de Wilhelmina gevaren. Er werden touwen aan bevestigd en met twee takels werd de jol uit het water gehesen. Meneer Van Leeuwen wees zijn zoons hoe ze de takels goed moesten vastzetten om te voorkomen dat de jol weer zou losraken.

En dan verscheen daar, tot grote schrik van Fokke, zijn stiefvader Muntendam op de steiger. Hij groette meneer Van Leeuwen en ging met hem en de twee zoons op het terras bij een tafeltje zitten.

„Laten we weg wezen,” zei Fokke en hij dook in elkaar om niet herkend te worden.

„Daar gaat je traktatie, Kees,” lachte Sietse en hij liet de Kameleon snel vertrekken.

„Die meneer Van Leeuwen is geen echte heer,” mopperde Kees. „Hij heeft ons zelfs niet bedankt.”

„Maar limonade drinken en gebakjes eten is niet gezond, Kees,” troostte Louw.

„Wij gaan even naar jouw huis, Fokke,” zei Hielke. „Nu

Muntendam bij het Paviljoen zit, kun jij het horloge aan je moeder teruggeven.”

Dat vond Fokke best en dus voeren ze naar de polder. Bij het huis van Fokke gingen de vrienden mee naar mevrouw Bokma.

Fokke gaf haar het plastic zakje. „Alstublieft, moeder. Hier heeft u uw horloge terug. Muntendam weet van niets, dus moet u het goed verstoppen.”

De jongens vertelden haar alles over Gerben en Klinkhamer, die samen het horloge van Muntendam hadden afgenomen.

„Het is geweldig!” vond mevrouw Bokma. „Ik zal het veilig opbergen en bedanken jullie meneer Klinkhamer en Gerben voor hun hulp?”

„Tot uw dienst, mevrouw,” knikte Hielke. „Ga je nog mee, Fokke?”

„Fokke kan beter thuisblijven,” zei zijn moeder. „Het is al halftwaalf.”

„Dan gaan wij ook naar huis,” vond Sietse. „Ga je vanmiddag weer mee, Fokke?”

„Graag! Enne... willen jullie mij dan bij de stenen brug afhalen? Dan ziet Muntendam het niet!”

„Je wordt op je wenken bediend!” beloofde Hielke.

De Kameleon voer naar het meer en vervolgens naar de

Woudaap. Daar stond Gerben met Dijkstra te praten.

„Ha, jongens,” begroette Gerben hun. „Wacht even. Ik vaar met jullie mee.”

Kees sprong op de wal en Gerben kwam aan boord.

„Eet niet te veel, Kees,” waarschuwde Gerben. „Want dan spring je uit elkaar!”

„En jij bent de sigaar,” rijmde Kees. „Muntendam geeft je nog één dag de kans het horloge terug te geven, anders gaat hij naar de politie.”

„Varen, Sietse!” riep Gerben. „Die snuiter wil mijn eetlust bederven.”

De Kameleon voer verder en Hielke vertelde Gerben dat het horloge was teruggegeven aan Fokkes moeder.

„Maar dat weet Muntendam niet,” vertelde Louw. „Dus kan hij nog best naar de politie gaan en jou beschuldigen van diefstal, Gerben.”

„Dan geef ik hem lange haver,” antwoordde Gerben.

„Wat is dat?” vroeg Louw verbaasd.

„Wel, dat zegt men als een paard in plaats van haver met de zweep krijgt. Als Muntendam te veel praatjes heeft, geef ik hem van katoen met de zweep! Maar Muntendam blaft meer dan dat hij bijt. Hij weet drommels goed dat hij zichzelf in een kwaad daglicht zet als veldwachter Zwart de hele toedracht te

horen krijgt. En kwaad daglicht kan heel gevaarlijk zijn. Ik heb een man gekend die op een zonnige dag uit fietsen ging. Maar in de polder kwam hij in kwaad daglicht terecht. De eerst zo opgewekte man veranderde als bij toverslag in een heel kwaad, humeurig mens. Woest reed hij terug naar het dorp en botste op het plein tegen twee vrouwen aan. Vervolgens trapte hij een mand met eieren stuk en begon bij de groenteboer alle groenten over de straat te gooien. Van een auto rukte hij de antenne los en sloeg daarmee alle bloemen bij het gemeentehuis stuk. Dat zag Zwart, hij greep de boosdoener en bracht hem naar de dokter. Die keek onder zijn oogleden en zei: „De patiënt heeft in een kwaad daglicht gestaan! Ik zal hem een kalmeringsmiddel geven!” Daar werd de man weer kalm van en nadat hij alle schade had betaald, mocht hij weer uit fietsen gaan. Maar naar de polder ging hij nooit meer. Het licht deugde daar niet, beweerde hij en misschien was dat wel waar, want Muntendam, die in de polder woont, doet ook al zo vreemd!”

„En jij bent zeker zo’n vreemde fantast, omdat je veel in de polder werkt!” schaterde Sietse en hij stuurde de Kameleon in het boothuis.

„Je kunt beter een fantast zijn dan een droog, zwaarmoedig mannetje,” vond Gerben. „Ik heb iemand gekend die was zó

zwaarmoedig en keek altijd met zó'n lang gezicht, dat het nog ver boven zijn voorhoofd uitstak!"

„Dat kan niet, Gerben, dat gaat te ver,” lachte Louw.

„Weg wezen!” beval Sietse en hij holde naar huis. Die praatjes van Gerben waren niet meer om aan te horen, vond hij.

Louw dacht daar anders over, luid lachend om de verhalen van Gerben ging hij met de grote vriend naar huis.

HOOFDSTUK III

De vondst

De Kameleon voer over het meer. De schippers hadden zojuist bij de Woudaap Kees aan boord genomen en koersten nu naar de stenen brug.

Toen ze daar aanlegden, kwam Fokke uit een rietkraag te voorschijn en hij riep vrolijk: „Ik zag jullie komen, maar jullie zagen mij niet.”

„Je bent een schuivink!” riep Louw lachend.

„Hij is een rietvink,” verbeterde Kees.

„Stap in, Fokke,” nodigde Hielke uit. „We gaan verder, voordat je stiefvader het komt verbieden.”

„Muntendam is een halfuur geleden thuisgekomen,” vertelde Fokke. „Hij wilde geen eten hebben en ging rustig in zijn stoel zitten en rookte een grote sigaar. Die rijke meneer Van Leeuwen heeft hem zeker getrakteerd bij het Paviljoen!”

„Dan heeft Muntendam onze traktatie opgegeten,” zei Kees spijtig. „We hadden dat bootje nooit moeten teruggeven!”

„Wat had jij met dat bootje willen doen?” wilde Hielke weten.

„Ik had er een badkuip van gemaakt,” fantaseerde Kees en

dat vond Fokke vermakelijk.

Ze zagen dat de Wilhelmina bij het Paviljoen vertrok en koers zette naar de ingang van het kanaal. Sietse gaf met de Kameleon vol gas en snel voeren ze de Wilhelmina voorbij. Willem en Henk stonden op het dek te kijken, de groet van Fokke werd niet door hen beantwoord.

„Je bent niet meer in tel, Fokke,” zei Sietse. „Je behoort nu tot de boertjes en daar kijken die jongens op neer.”

„Ik heb ze niet nodig,” vond Fokke. „Ik ben veel liever bij jullie. Het varen vind ik geweldig. Dat kun je in de stad niet.”

Terwijl de Wilhelmina het kanaal opvoer, ging de Kameleon rechtdoor en ze volgde de oever van het meer. Er was hier geen polderdijk, want de weilanden lagen hoger dan het meer. Wel waren er veel rietkragen. Doordat hier minder boten kwamen, werd het riet niet beschadigd en kon het volop groeien. Alleen op de plaatsen waar sloten in het meer uitmondde, groeide geen riet. Daar zorgden de boeren voor, ze haalden het riet weg om de afvoer van hun sloten vrij te houden.

De Kameleon voer op enige afstand langs het riet, dat boog door de trek golf die achter de boot aan rolde. Daarna stopte Sietse de motor en voer een stukje terug. Zijn vrienden keken hem vragend aan.

„We gaan even kijken of er iets tussen het riet ligt,” legde Sietse uit en hij stuurde naar een grote rietkraag. Hij wees naar enkele geknakte stengels, hetgeen volgens Sietse een bewijs was dat daar een boot was geweest. Hij stak de peddel tussen het riet en die stootte duidelijk hoorbaar tegen iets aan.

„Daar ligt iets verstopt!” riep Louw opgewonden.

„Wees voorzichtig,” waarschuwde Kees. „Het kan wel gevaarlijk zijn. Je weet niet wat het is.”

Sietse trok de Kameleon tussen het riet, totdat ze tegen een halfgezonken boot stootte.

„Dat is vreemd,” vond Hielke.

„Dat is het zeker!” riep Sietse uit. „Die boot is verstopt en met opzet tot zinken gebracht. Hier moet ik meer van weten.”

De Kameleon werd helemaal langs zij de gezonken boot getrokken. Nu zagen ze dat het een motorbootje was met een kleine kajuit erop. De rand van de kuip achter de kajuit lag nog maar vijf centimeter boven water.

„Er ligt toch geen slachtoffer in de kajuit?” vroeg Kees angstig. Sietse keek door het openstaande deurtje, maar zag niets bijzonders. De kajuit stond halfvol water. Er dreven een gordijntje en een limonadefles in rond, dat was alles.

„Laten we het water eruit scheppen,” stelde Louw voor.

„Waarom?” vroeg Kees. „Als de boot lek is, stroomt het

water er net zo hard weer in.”

„Dat hangt ervan af hoe groot het lek is,” bracht Louw ertegenin.

Sietse nam een emmertje uit het kastje onder de achterbank en begon te scheppen. Hielke ging helpen scheppen met een groenteblikje. Louw klom op het dak van de kajuit en probeerde met de peddel het water uit de boot te hopen. Maar hij veroorzaakte een regen van druppels, doordat het water tegen de kuiprand ketste.

„Wil jij een beetje bedaren?” riep Sietse. „Je spat ons helemaal nat!”

„Jullie lijken wel gek,” vond Kees. „Dit is toch onbegonnen werk?”

„Ik weet het niet zeker,” begon Fokke. „Maar het lijkt wel of de boot al minder diep ligt.”

Hij wees naar de natte rand op de boot die nu een paar centimeter hoger was dan de waterspiegel.

„Dat heeft Louw gedaan,” ontdekte Kees. „Toen hij op de kajuit ging staan, zakte de boot dieper. Nu is ze weer omhooggestegen.”

„Je hebt gelijk, Keesie,” bevestigde Sietse. „Maar het is ook duidelijk te zien dat het water in de boot is gezakt. Dus is ze niet lek en hebben we haar over een halfuurtje weer

drijvende.”

„En wat dan?” vroeg Kees. „Wat moet je ermee doen? Meenemen? En dan verkopen?”

„Juist. Goed geraden,” knikte Sietse. „We geven de boot een nieuw verfje, zodat niemand haar meer herkent en verkopen haar dan voor twaalfhonderd gulden.”

„Twaalfhonderd?” riep Kees verbaasd. „Dat is een mooi centje. Hebben jullie nog iets waarmee ik ook kan scheppen?”

Fokke lachte en vroeg: „Moet je gevonden voorwerpen dan niet aangeven bij de politie?”

„Natuurlijk,” zei Hielke. „En dan sporen ze de eigenaar op en krijgen wij een grote beloning voor het vinden. Misschien biedt de eigenaar ons een reis naar Amerika aan!”

„Ja,” lachte Louw. „Of naar Andersom!”

„Jullie zijn niet goed wijs,” vond Kees. „Laat de politie de boot leegpompen.”

Als antwoord begon Sietse sneller te scheppen. Na een tijdje dreef de boot weer en was de naam ,Ria’ duidelijk zichtbaar geworden. Er klonk geronk van een naderende motorboot. Het was het inspectievaartuig van de politie, dat bij de jongens aanlegde.

„Daar hebben we de schippers van de Kameleon!” begroette

de brigadier hun. „Wat spoken jullie hier uit? Wordt de rietkraag gesloopt?”

„We hebben een boot gevonden, meneer,” antwoordde Kees. „Krijgen wij nu een beloning?”

Een agent stapte over in de Kameleon en rapporteerde:

„Hier ligt een motorbootje verscholen, dat tot zinken is gebracht. De naam is Ria. De jongens hebben het halfleeg geschept, het kan weer varen.”

„We zullen het te voorschijn trekken,” besliste de brigadier en er werd een sleepkabel aan de Ria bevestigd.

De sterke politieboot trok het bootje uit het riet en nu was duidelijk te zien dat het een goed onderhouden vaartuig was. Met een motorpomp, die de politie aan boord had, werd al het water uit de Ria gezogen. Op een metalen plaatje, dat tegen de achterste rand van de kuip was bevestigd, las Sietse de naam van de scheepswerf waar de Ria was gebouwd. Het bootje werd grondig doorzocht, maar er werd niets bijzonders gevonden. Ook liet de brigadier twee agenten in het lange gras van het weiland zoeken. De agenten keken zelfs in het water tussen de rietstengels, maar omdat nergens iets bijzonders viel te ontdekken, besloot de brigadier om te vertrekken. Tegen de jongens zei hij: „Als jullie weer iets vinden, kom het ons dan melden. Tot ziens!”

De politieboot vertrok, met de Ria op sleeptouw, naar het dorp aan het kanaal. Sietse liet de Kameleon in een kringetje rondvaren en zette ook koers naar het kanaal.

„Waar gaan we heen?” vroeg Hielke.

„Naar Schouwstra.”

„Is dat de naam van de scheepswerf?” vroeg Louw.

„Goed geraten, Louw. De naam van Schouwstra stond op een metalen plaatje in de Ria. Ik ga vragen van wie de boot is.”

„Ja, dat moet je doen,” knikte Kees. „Als we het adres van de eigenaar weten, kunnen we misschien nog een beloning krijgen voor het vinden van de boot.”

„Of je kunt een pak slaag krijgen,” waarschuwde Louw. „Als de eigenaar de boot met opzet heeft verstopt, is hij natuurlijk kwaad, omdat wij de schuilplaats aan de politie hebben verraden.”

„Maar waarom zou iemand zijn eigen boot gaan verstoppen?” vroeg Fokke. „Of is ze misschien gestolen?”

„Dat gaan we vragen,” antwoordde Sietse.

Ze naderden de scheepshelling van Schouwstra en legden er aan. Op het terrein waren twee mannen bezig met het sorteren van hout. Aan de oudste van het tweetal vroeg Sietse: „Meneer Schouwstra, weet u van wie het motorbootje Ria is?” De aangesprokene keek Sietse verrast aan en vroeg: „Hebben

jullie de Ria gezien? Ze wordt al een paar weken vermist!" De jongens vertelden waar en hoe zij de boot hadden gevonden en dat de politie haar had meegenomen. Schouwstra schudde zijn hoofd. „Ik begrijp er niets van. Jansma was erg zuinig op zijn boot. Dat hij haar liet zinken, is mij een raadsel. En is Jansma ook gevonden?"

„Wordt hij dan vermist?" vroeg Hielke.

„Tja," zei Schouwstra, „zijn vrouw heeft al in geen drie weken iets van hem gehoord. Hij is spoorloos, maar misschien vindt de politie een aanwijzing, nu de boot is gevonden."

„Wat doet Jansma voor werk?" vroeg Fokke.

„Hij is chauffeur en rijdt voor verschillende firma's," vertelde de helper van Schouwstra. „Ik ken hem goed. Als jullie een man zien met helblond haar en ongeveer zo groot als ik, dan is hij hem misschien. Hij heeft een litteken op het voorhoofd doordat hij bij een aanrijding tegen de voorruit is gebotst."

„Als we hem zien, moeten we dan de politie waarschuwen?" vroeg Louw.

„Wel nee, jongens. Bemoeien jullie je er niet mee," waarschuwde Schouwstra. „Ga liever varen op het meer, dat is gezonder dan je neus in andermans zaken te steken!"

„U heeft gelijk," vond Hielke. „Kom, jongens, we gaan weer." Ze gingen aan boord en Sietse liet de Kameleon terugvaren

naar het meer. Er was een lekker windje, waarvan de zeilboten volop profiteerden.

Drie jongedames die de zeilkunst nog niet goed machtig waren, voeren zigzag tussen de vele boten door.

„Dat kan nog grappig worden, Sietse,” wees Kees. „Ga erachteraan!”

De Kameleon volgde de zeilboot. De jongedame aan het roer begon beter te varen, ze stuurde de boot, die de naam ‚Vicky’ droeg, nu vrij recht over het meer. Daardoor kreeg de boot ook meer snelheid en moest Sietse de motor sneller laten draaien om de Vicky bij te kunnen houden. Maar toen naderden de dames het eiland, waar juist een motorboot achter vandaan kwam. Daar schrok de stuurvrouw zo van, dat zij geheel onnodig een ruk aan het stuur gaf met het gevolg dat de Vicky in volle vaart op de oever van het eiland liep.

Door de schok sloeg de mast stuk en lagen de dames bedolven onder de tuigage. De Kameleon legde vlug naast de Vicky aan en de jongens hielpen de dames onder het zeil en de touwen vandaan.

„Zijn jullie allemaal nog heel?” vroeg Sietse laconiek.

„Heel?” vroegen de dames.

„Ja, heel!” herhaalde Sietse. „Jullie hadden best armen en benen kunnen breken bij zo’n botsing. Kijk, de mastkoker is

aan splinters!”

De onfortuinlijke zeilsters keken beteuterd naar de schade en begrepen dat ze nu niet meer konden zeilen.

De jongens hielpen bij het opruimen van de ravage. Het zeil en de fok werden opgevouwen en de mast werd in de lengte van de boot gelegd. Maar toen kwam het moeilijkste karwei. De boot was ver op de wal geschoven en de bodem zoog zich vast in de natte veengrond. Met z'n allen probeerden ze de Vicky terug te duwen, maar de boot ging geen centimeter van haar plaats.

„We moeten haar optillen,” opperde Hielke. Maar dat bleek niet mogelijk. De zuiging van het veen was sterker dan de samengebundelde krachten van de dames en de jongens.

„Kunnen jullie hulp halen?” vroeg een van de dames.

„We moeten de boot vrij graven,” stelde Kees voor.

„Ik weet iets beters,” zei Sietse. „Ik laat de Kameleon hoge golven op de wal jagen, dan spoelt de boot wel los.”

„Het is te proberen,” stemde Hielke ermee in.

Sietse ging met de Kameleon een eindje varen en kwam daarna op volle snelheid terug. Rakelings voer hij achter de Vicky langs en de hoge hekgolf rolde tegen de wal en spoelde de voeten van de dames nat, terwijl ze de boot probeerden terug te duwen. Met de hulp van de jongens gleed de Vicky

een halve meter achteruit.

„Nog een keer, Sietse!” riep Hielke en opnieuw kwam de Kameleon op volle snelheid langsvaren.

De hekgolf tilde de Vicky op en onder hoera-geroep van de dames gleed hun boot in het water.

Hielke keek naar de bodem van de Vicky en zei: „Jullie hebben geluk gehad, dames. Er is nergens een lek.”

Sietse koppelde de Vicky naast de Kameleon vast.

„Waarom doe je dat?” vroeg een jongedame.

„Wel, we nemen jullie op sleeptouw,” antwoordde Sietse.

„Of willen jullie liever roeien?”

„O nee, we hebben geen riemen. We willen graag dat jullie ons helpen,” zeiden de dames en dan gingen ze allen aan boord.

„Komen jullie van de overkant?” vroeg Sietse.

„Ja, we wonen daar in het dorp.”

„Oké! Dan wordt u netjes thuisgebracht.” Sietse liet de Kameleon met flinke snelheid over het meer varen en zoals iedereen die voor het eerst kennismakte met de Kameleon, verbaasden ook de jongedames zich over de kracht van die kleine boot. De ingang van het kanaal werd spoedig bereikt en ze voeren verder naar het nabijgelegen dorp. De juffrouw die de eigenares van de boot bleek te zijn, wees naar een

aanlegsteigertje bij de tuin achter een herenhuis. Daar moest Sietse aanleggen. Kees en Louw legden de Vicky vast en de dames stapten uit.

„Willen jullie even wachten?” vroeg er een en de dames verdwenen in huis.

Uit een tuinhuisje kwam een lange, bleke jongeman, die naar de kapotte mastkoker van de Vicky keek. Toen riep hij spottend: „Een volgende keer vaart Tanja de hele boot aan splinters. Ze kan niet zeilen, ze trekt het roer steeds de verkeerde kant uit, die onnozele gans!”

„Kun jij het beter?” vroeg Sietse.

„Natuurlijk! Ik ben student en doe aan alle sporten!”

„Ben je ziek geweest?” vroeg Kees.

„Hoezo? Waarom vraag je dat?”

„Je bent zo bleek en mager,” vond Kees.

„Dat komt doordat ik chemie studeer. Bij de proeven ontstaan allerlei gassen en... waar bemoeien jullie je eigenlijk mee? Hoepel op met die snertboot!”

„We wachten op uw zuster,” antwoordde Hielke rustig.

Tanja kwam terug, ze had een briefje van tien gulden, dat ze de jongens wilde geven als beloning.

„We nemen nooit iets aan, juffrouw,” weigerde Hielke beslist.

„Geeft u het maar aan mij,” zei Kees snel en in een

ommezien had hij het bankbiljet in ontvangst genomen. „Ik doe het geld in de kas van onze club.”

„Welke club?” vroeg de student. „Zeker de vereniging van gebakjeseters en patatverslinders?”

„Doe niet zo mal, Leo,” vermaande Tanja. „De jongens hebben ons geweldig geholpen. En ik heb met Schouwstra gebeld en hij zal de boot repareren.”

„Wel, juffrouw,” begon Sietse. „Dan nemen wij de Vicky mee naar de hellingbaas. We komen er toch langs.”

Dat vond Tanja prachtig en Louw en Fokke koppelden de boten weer aan elkaar.

„Je lijkt wel gek, Tanja,” riep Leo uit. „Die jongens kunnen de boot wel verduisteren en verkopen.”

„Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten,” smaalde Sietse.

„Tot ziens, juffrouw.”

De Kameleon vertrok en Leo schudde misprijzend zijn hoofd.

„Het bleekgezicht moet ons niet,” zei Kees lachend. „Maar we hebben mooi tien gulden.”

„Wat ben je ermee van plan?” vroeg Hielke. „In welke clubkas wil je dat geld storten?”

„Wel, als we alle beloningen in een potje doen, kunnen we daar later misschien iemand mee helpen of we kopen een

kampeertent of verlichting voor de boot, of zo.”

„Dus we gaan het niet versnoepen?” vroeg Louw lachend.

„Natuurlijk niet,” riep Kees verontwaardigd. „Tien gulden versnoepen is zonde. We maken een spaarpot voor ons samen. Dat is toch veel leuker?”

„Goed, Kees,” zei Sietse. „En dan mag jij het geld bewaren. Jij bent de penningmeester van de club.”

„De club van aandeelhouders,” zei Louw vrolijk.

Ze naderden de werf van Schouwstra, waar de Vicky aan de wal werd vastgelegd. Schouwstra knikte goedkeurend en daarna voeren de jongens terug naar het meer. In de verte sloeg een torenklok vier uur.

„Is het al zó laat?” ontdekte Fokke verbaasd. „Wat gaat de tijd hier hard. Veel harder dan in de stad.”

„Dat kan niet, Fokke,” lachte Hielke. „Een uur is een uur. In de stad is dat zestig minuten en dat is het hier ook.”

„Nou ja, ik bedoel dat de middag is omgevlogen zonder dat ik me een moment heb verveeld.”

Op de polderdijk fietste een man naar het dorp.

„Daar gaat Muntendam,” wees Kees.

„Mooi,” vond Sietse. „Dan kunnen we Fokke ongestoord naar huis brengen.”

„Maar ik wil graag nog een uurtje blijven,” zei Fokke. „Als ik

om halfzes thuis ben, is dat vroeg genoeg.”

„Laten we dan even bij Gerben op de boerderij gaan kijken,” stelde Louw voor.

Dat vonden ze allemaal best en dus voer de Kameleon naar de boerderij van Jellema en legde daar aan. Achter de boerderij troffen de jongens hun grote vriend aan, die de koeien riep, want het was tijd om te melken. De jongens bleven achter het hek staan kijken. De dieren kwamen naar de melkmachine en zonder dwang verzamelden ze zich eromheen. Ze wisten precies wat er van hen werd verlangd. Handig zorgde Gerben voor de diverse aansluitingen en terwijl de koeien werden gemolken, kwam hij naar de jongens en zei: „Ik moet nieuwe schoenmakerswagens hebben. Kunnen jullie morgenmiddag met mij naar de overkant varen? Er is daar een winkel met speciale aanbiedingen.” „Dat kan,” knikte Sietse. „Wij varen je wel naar de wagenmakerij.” „Wat is een schoenmakerswagen?” wilde Fokke weten. „Dit,” zei Gerben en hij wees naar zijn schoenen. Daarna liep hij terug naar de melkmachine en draaide aan diverse kranen. „Hoepel nu maar op,” gebaarde hij naar de jongens. „Ik heb geen tijd voor jullie. Mijn capaciteiten moet ik zorgvuldig aan deze machine wijden.”

De jongens begrepen dat ze Gerben niet bij zijn werk mochten storen en dus vertrokken ze weer. Sietse liet de Kameleon naar de stenen brug varen en vervolgens gingen ze met matige snelheid door de poldervaart. Bij het huis van Fokke legden ze aan. Het was halfvijf.

„Ik had nog best een uurtje willen varen,” mompelde Fokke, terwijl hij aan wal ging.

„Morgen is er weer een dag, Fokke,” lachte Hielke. „We komen je wel weer halen.”

Toen voeren de vrienden ook naar huis.

„Het is wel gek,” vond Sietse. „Sommige mensen lachen om de Kameleon. Maar wie eenmaal in onze boot zit, wil er niet meer uit.”

„Maar de Kameleon is niet te overtreffen!” riep Louw lachend. „En zo is het!” zei Kees.

HOOFDSTUK IV

Kees en Fokke beleven minder leuke dingen

Toen Hielke en Sietse binnenkwamen, stond veldwachter Zwart in de smederij.

„Zo, jongens,” verwelkomde Zwart hun. „Wat heb ik gehoord? Hebben jullie een motorboot gevonden? Waar lag ze ongeveer?”

Hielke vertelde wat ze hadden ontdekt en ietwat teleurgesteld vroeg Zwart: „Is dat alles?”

„En de eigenaar van de boot wordt vermist,” vulde Sietse aan.

„Juist,” zei Zwart. „En daar gaat het om. Waar is die man?”

Viel er niets bijzonders te ontdekken in of rondom de boot?”

„De waterpolitie heeft wel gezocht,” zei Hielke. „Maar ze hebben niets gevonden.”

„Het is een vreemde geschiedenis,” sprak Zwart tegen Klinkhamer. „Uit het dorp aan de overkant is een zekere Jansma nu al drie weken zoek. De jongens vonden zijn boot, maar verder ontbreekt elk spoor.”

„Het zal toch geen misdrijf zijn?” vroeg Klinkhamer.

„Tja, dat is juist de vraag. Jansma is niet rijk, dus het gaat niet

om een roofoverval En hij had een heel goed huwelijk. Een ongeluk behoort tot de meest waarschijnlijke mogelijkheden, maar tot nu toe is er niets over hem bekend.”

Er kwam iemand de smederij binnen. Het was Muntendam. „Veldwachter!” riep hij. „Ik heb u gezocht om een aangifte te doen. Klinkhamer heeft het horloge van mijn vrouw en wil het niet teruggeven.”

„Dat is mij bekend,” antwoordde Zwart. „Die zaak is reeds geregeld. U hoeft zich er geen zorgen over te maken.”

„Maarre... ik weet van niets!”

„Is dat dan nodig?” vroeg Zwart. „Het horloge is toch van uw vrouw? Als ze iets te klagen heeft, zal ik haar helpen. Daar is de politie tenslotte voor.”

Muntendam aarzelde met het geven van een antwoord. Toen trok hij zijn schouders op en bromde: „Wel, als mijn vrouw niets te klagen heeft, is het in orde.” Met een nors gezicht verliet hij de smederij en hij fietste terug naar de polder.

„Die loopt niet over van vrolijkheid,” lachte Zwart. „Maar u heeft goed gehandeld, Klinkhamer, tot ziens!”

Zwart ging naar huis en Sietse vroeg: „Heeft u Zwart verteld van dat horloge, vader?”

„Ja, dat moest ik wel. Ik mag niet andermans spullen in bezit nemen. Maar alles is prettig geregeld en dus gaan we nu eten.

Kom!”

Bij de Woudaap had Kees zijn boterhammen reeds naar binnen gewerkt. Zijn vader had een brief van het polderbestuur die bij Muntendam moest worden bezorgd en dat karweitje mocht Kees opknappen.

Welgemoed fietste Kees naar de stenen brug en de polder in. Het witte boerderijtje van Muntendam was spoedig bereikt en Kees fietste het erf op. Hij wilde de brief in de bus steken, maar de deur ging open en daar was Fokke.

„Ha, Kees! Bezorg jij brieven?”

„Ja, voor het polderbestuur. Jullie moeten meebetalen aan het onderhoud van de polder. Er zal wel een rekening in de envelop zitten.”

„Ik geef de brief wel aan Muntendam,” zei Fokke. „Hij is gelukkig niet thuis, want hij wil niet dat er iemand op het erf komt. In het vervolg moet je de brieven in de bus bij het hek doen.”

„Die bus heb ik niet gezien. Maar waarom mag ik niet op het erf komen?”

„Waarom? Dat weet ik ook niet. Muntendam is een vreemde man. Hij wordt vaak kwaad om niets. Ai! Daar komt hij! Weg wezen, Kees!”

Maar Kees had geen haast, hij had toch zeker niets te vrezen?

Kees bezorgde dikwijls brieven in de polder en kwam dan overal bij de boeren op het erf. Dat was heel gewoon, niemand verbood dat. Daarom kon Kees het niet geloven dat Muntendam het wel verbood. Maar hij kwam het weldra aan de weet.

Muntendam, die nog kwaad was op de veldwachter en die lompe smid, omdat ze het horloge niet teruggaven, kwam met een gezicht dat op storm stond het erf op fietsen. „Wat moet jij hier, apekop?” vroeg hij dreigend. „Maak dat je wegkomt of ik zal je!”

„Ik heb een brief gebracht van het polderbestuur,” antwoordde Kees rustig.

„Die heb jij hier niet te brengen!” bulderde Muntendam.

„Brieven doe je voortaan in de bus bij het hek! Maar jij wilde natuurlijk gluren, hè? Jij wilt graag alles van ons weten, nietwaar? En daar heb jij geen fluit mee te maken! Ingerukt! Mars!” Muntendam gaf Kees een trap onder zijn achterwerk. „Au!” riep Kees uit. „Doe niet zo bespottelijk, man!”

„Wat! Noem jij mij bespottelijk? Dat zal ik je inpeperen!”
Op dat inpeperen bleef Kees niet wachten. Hij fietste het erf af, maar de driftige Muntendam fietste hem achterna. Het werd een complete achtervolgingsrace. Kees trapte zo hard hij kon, maar toen hij merkte dat Muntendam hem niet kon inhalen, begon hij wat langzamer te rijden. Voor Muntendam was dat een aanmoediging om de achtervolging vol te houden. De beide wielrenners bereikten de stenen brug en snelden verder langs het meer.

Ze naderden de boerderij van Jellema en Kees dacht erover om het erf op te rijden in de hoop dat hij wel hulp van Gerben zou krijgen. Maar als Gerben er niet was, wat dan? Kees aarzelde en dat werd hem bijna noodlottig, want Muntendam had hem ingehaald.

„Hier jij!” bulderde hij. „Dacht je dat ik je niet kon grijpen?” Dat dacht Kees inderdaad en hij begon weer zo snel mogelijk te fietsen. Met een paar meter achterstand volgde Muntendam, die het niet kon verdragen dat die kwajongen op zo’n geringe afstand niet te pakken was.

Het einde van de race kwam in zicht. Ze naderden de Woudaap en daar stond Dijkstra.

„Help, vader! Die kerel is gek! Hij gaf me een trap!” Kees sprong van de fiets en verschool zich achter zijn vader.

Muntendam sprong ook van zijn fiets en viel struikelend tegen Dijkstra aan.

Onze molenaar duwde hem zo hardhandig terug, dat Muntendam over zijn fiets viel en over de grond rolde. Maar hij krabbelde meteen weer op de been en kwam met gebalde vuisten op Dijkstra af. Daarbij riep hij dreigend: „Ik laat me hier niet de wet stellen door een paar boeren!” Pats! Hij sloeg in de richting van Dijkstra, maar die hield zijn vuist voor zich en omdat die veel harder was dan de vuisten van Muntendam, bezeerde de ‚stadse’ meneer zich. Het maakte Muntendam nog kwader. Tierend kwam hij nogmaals op Dijkstra af en kreeg opeens een grote plas water in zijn gezicht. Proestend en geheel bekoeld door die plotselinge douche keek hij verbaasd naar de Woudaap. Daar stond op de stoep moeder Dijkstra met een lege emmer. Zij had de inhoud zojuist over Muntendam gestort.

„Schamen jullie je niet?” riep ze. „Zulke grote kerels en dan nog ruzie maken als kwajongens!”

De drijfnatte Muntendam bromde iets onverstaanbaars en raapte zijn fiets op.

Daar kwam Gerben. Hij vroeg aan Muntendam: „Komt u uit Brabant?”

„Brabant? Eh... wat bedoel je?”

„Wel, volgens het weerbericht was er regen in Brabant en u bent nat, dus dacht ik...”

„Houd jij je praatjes maar voor je,” brulde Muntendam woest, „want jou moet ik ook niet!” En daarop fietste hij snel naar de polder.

„Wat is er met hem?” vroeg Gerben.

„Dat zou ik ook weleens willen weten,” meende Dijkstra.

„Wat heb jij uitgehaald, Kees?”

„Helemaal niets,” antwoordde Kees. „Ik heb de brief bij de deur afgegeven en toen kwam Muntendam, die bulderde dat ik niet op het erf mocht komen. Hij gaf me een trap en toen zei ik: 'Doe niet zo bespottelijk, man'. En daar werd hij zó kwaad om dat hij me tot hier achtervolgde.”

„Dan is die man niet normaal,” vond Gerben en lachend voegde hij eraan toe: „Dan ben ik niet de enige die abnormaal is.”

„Ja, ja, jij maakt er een grapje van,” vond Dijkstra. „Maar toch zal ik Zwart vragen of hij die Muntendam een waarschuwing wil geven. Die kerel heeft mijn Kees niet te trappen. En als hij dat nog een keer doet, draai ik zijn nek om.”

„Dat kan gezellig worden,” meende Gerben. „Dan komt er in de krant te staan: 'Molenaar Dijkstra liet zijn molen en ook de nek van Muntendam draaien'.”

„Met jou valt niet te praten, varkensmester,” vond Dijkstra.

„Kom, Kees, we gaan naar binnen. Daar worden we niet lastig gevallen door getroebleerden.”

Dijkstra en Kees verdwenen in de molen en Gerben fietste vrolijk fluitend naar het dorp. Maar even later reed hij scheldend de berm in tot aan de rand van het meer. Een vrachtwagen gaf geen ruimte, zodat Gerben van de weg werd geduwd. Onze vriend was reuze kwaad op de chauffeur, maar met een fiets begin je niets tegen een zware vrachtauto en nog mopperend keek Gerben de wagen na. Op de achterkant las hij de naam van het meubelmagazijn dat in de boterfabriek was gevestigd.

„Daar moet die lummel geen gewoonte van maken,” bromde Gerben en hij klom tegen de dijk op en vervolgde zijn weg. Die chauffeur kwam uit de stad, wist Gerben, en Muntendam ook. Die stadsmensen denken zeker dat in een dorp iedereen voor hen wijken moet. Maar dan zijn ze met Gerben nog niet klaar. O nee, bij lange niet!

De volgende morgen voeren de jongens naar de stenen brug om Fokke af te halen. Zoals was afgesproken, zou Fokke bij de brug wachten, maar hij was er niet. De vrienden gingen zoeken in het riet en riepen zijn naam, maar ze vonden hem niet.

„We gaan naar zijn huis,” besliste Sietse en hij liet de Kameleon de polder invaren.

„Ga niet op het erf,” waarschuwde Kees en hij vertelde wat hij de vorige avond had meegemaakt.

„We blijven gewoon aan boord,” stelde Sietse hem gerust.

„Dan kan Muntendam ons niets maken.”

Het witte boerderijtje kwam spoedig in zicht. Sietse stopte de motor en de boot dreef geruisloos verder. En toen ontdekten ze Fokke, hij was naast het huis aan het werk.

„Wat is dat?” vroeg Hielke verbaasd. „Moet Fokke de sloot schoonmaken? Dat is toch geen werk voor een jongen?

Waarom doet Muntendam dat zelf niet?”

„Omdat Muntendam de opzichter is,” fluisterde Kees. „Kijk, hij zit in een luie stoel tegen de muur. Hij moet ervoor waken dat Fokke er niet vandoor gaat.”

„Arme Fokke,” zei Louw. „Kunnen we hem helpen?”

„We mogen niet op het erf,” herinnerde Kees hem.

Sietse liet de Kameleon keren en voer terug. „We gaan hulp halen,” zei hij. „Ik vraag Gerben.”

„Als Gerben daar het erf opgaat, wordt het een gevecht met Muntendam,” beweerde Kees. „En dan moet Zwart hem een procesverbaal geven, dus Gerben zal wel wijzer zijn.”

„Praat niet zo stom,” vond Sietse. „Een sloot heeft toch zeker

twee kanten!”

„Natuurlijk!” riep Louw. „Als Gerben ons gereedschap geeft, kunnen wij vanuit het weiland, naast het erf van Muntendam, helpen de sloot schoon te maken.”

„Maar het zal wel weer op ruzie uitdraaien,” dacht Hielke.

„Enfin, dat moeten we maar voor Fokke overhebben.”

Snel voeren ze naar de boerderij van Jellema, waar de boer en Gerben bezig waren met het monteren van een grote harkschop voor aan de tractor.

„Ha!” riep Sietse. „Ga je sloten schoonmaken, Gerben?”

„Ja, anders krijgen we een boete van het polderbestuur,” antwoordde Gerben. „Maar waarom heb jij daar zo’n belangstelling voor, Sietse Klinkhamer?”

De jongens vertelden hoe Fokke de sloten moest schoonmaken en dat vond Jellema geen werk voor een stadsjongen.

„Ga daar maar eerst heen, Gerben,” droeg Jellema onze grote vriend op. „Wij moeten de sloot aan de ene kant van het erf toch uithalen.”

„Juist,” zei Gerben. „En het stuk sloot aan de andere kant is voor boer Brandsma, maar daar kan ik ook wel een stukje van uithalen.”

„Ja, dat is best,” stemde Jellema daarmee in. „Zeg, jongens,

vragen jullie aan Brandsma of het goed is dat Gerben in zijn weiland gaat rijden.”

„Oké, we gaan meteen.” De vrienden holden naar de Kameleon en voeren snel terug naar de polder.

Louw wreef zich in de handen van plezier. „Nu hoeven wij niet met harken de sloot uit te halen,” lachte hij. „Met een tractor is het in een uurtje klaar.”

Ze voeren weldra de poldervaart in en zagen dan tot hun verrassing dat Jan met de tractor van Brandsma het weiland inreed naast het boerderijtje van Muntendam. De grote herdershond Cesar liep ernaast. Voor op de tractor was ook een harkschop gemonteerd en dat betekende dus dat Jan ook sloten ging schoonmaken. Toen de Kameleon bij Muntendam aanlegde, liet Jan juist de mechanische hark in de sloot zakken en trok dan een grote schep riet, waterplanten en blubber op de wal.

Zo was in één haal een strook sloot van bijna anderhalve meter schoon. Muntendam en Fokke keken er verwonderd naar.

„Hé, jong,” zwaaide Jan, terwijl hij de tractor een nieuwe hap uit de sloot liet trekken. „Ga jij hier de sloot een beetje bijharken, dan doe ik het stuk voor jullie huis ook wel even.” Fokke kwam met zijn hark naar het schoongemaakte deel en

op aanwijzing van Jan trok hij langs de wal enige rietstengels weg die nog waren blijven staan. Dat was een heel gemakkelijk werkje en Fokke kon de tractor best bijhouden.

Vanuit de Kameleon zaten de vrienden ernaar te kijken. Ze hadden graag willen helpen, maar zolang Muntendam daar toezicht hield, konden ze maar beter op een afstand blijven. En daar kwam Gerben met zijn tractor. Hij ging naar het weiland aan de andere kant van het boerderijtje en begon ook de sloot schoon te maken.

Muntendam kwam kijken en omdat hij een reuze hekel aan Gerben had, begon hij aanmerkingen te maken op zijn werk. Volgens Muntendam hapte de schop van Gerben te veel van zijn erf af. Als antwoord trok Gerben de uitlaatpijp van de motor open en door het lawaai dat toen ontstond, waren de woorden van Muntendam niet meer te verstaan. Toen Jan de motor van Gerben zo hoorde brullen, trok ook hij de knalpijp open en op het erf klonk een oorverdovend lawaai. Muntendam liep te schelden en te tieren, waarop Cesar luid begon te blaffen.

„Cesar scheldt terug,” zei Sietse lachend.

Tegen zoveel lawaai kon Muntendam niet op. Kwaad greep hij zijn fiets en reed snel naar het dorp om zich bij veldwachter Zwart te gaan beklagen.

„Dat gaat goed!” riep Louw en de jongens gingen aan wal om Fokke te helpen.

Jan en Gerben bleken ieder een hark bij zich te hebben en daarmee gingen Sietse en Kees ook de sloten bijwerken. Fokke glunderde, het karwei schoot nu heel hard op. De tractors hadden de sloten spoedig schoon en de jongens gaven de harken terug. Jan en Gerben gingen de sloten, die verder het weiland inliepen, schoonmaken en Fokke ging met zijn vrienden mee in de Kameleon.

„Mag jij wel weg, Fokke?” vroeg Kees.

„Dat heb ik niet gevraagd,” antwoordde Fokke. „Misschien heeft Muntendam nog meer karweitjes, maar dat hoor ik dan wel. En vanmorgen zei hij tegen mijn moeder dat hij geen geld meer nodig had. Hij zorgde er zelf wel voor. Als dat waar is, hoop ik dat er bij mij thuis minder vaak ruzie zal zijn, want het ging altijd om geld.”

„Dus Muntendam zit goed in zijn munten,” grapte Sietse.

„Hoe komt hij eraan? Wat voor werk doet hij?”

„Hij doet niets. Misschien heeft hij geld gewonnen in een loterij. Met werken kan hij onmogelijk iets hebben verdiend, want hij doet nooit een slag.”

Ze voeren onder de stenen brug door en wilden het meer opgaan, toen een man in een motorboot met kajuit hen riep:

„Zeg, jongens! Kan ik in de polder kamperen?”

„Jawel!” riep Hielke terug. „Er is plaats genoeg. En het is er heel rustig!”

„Dat is nu juist wat ik zoek,” antwoordde de man. „En heeft de polder nog een andere uitgang?”

„Nee,” antwoordde Sietse. „Alleen hier is de in- en uitgang van de polder.”

„Prima,” vond de man. „Welbedankt!” Hij voer onder de brug door en verdween uit het zicht.

„Die man zoekt rust,” mompelde Kees. „Maar ik geloof dat hij zich wil verstoppen. Misschien is hij wel de vermiste chauffeur?”

„Dat kan niet,” zei Louw. „Die chauffeur is blond en deze man heeft zwart haar.”

„Ik weet een middelje om te weten te komen of die man de vermiste chauffeur Jansma is of niet,” bedacht Sietse. „We gaan hem achterna.”

Ze voeren weer de poldervaart in en voorbij de eerste bocht zagen ze het motorbootje drijven met afgezette motor. De man zocht zeker een plekje om aan te leggen. De Kameleon was het bootje tot op ongeveer tien meter genaderd toen Sietse riep: „Jansma!”

De man draaide zich met een ruk om naar de jongens en

vroeg: „Waarom riepen jullie de naam van Jansma? Hij wordt al drie weken vermist. Hij is mijn buurman en ik help bij het zoeken. Daarom ga ik deze polder verkennen. Als jullie Jansma weten te vinden, waarschuw dan meteen de politie.” „Dat zullen we doen,” beloofde Hielke.

Sietse liet de Kameleon keren en de jongens voeren terug naar het meer. Kees zat diep na te denken.

„Wat is er, Kees? Ben je niet lekker?” vroeg Fokke.

„Ik ben zo lekker als een slagroomtaart,” zei Kees. „Maar ik vertrouw die man in dat bootje niet. Ik geloof dat het verstandig is om aan Zwart te vertellen dat er een geheimzinnige man in de polder kampeert.”

„Goed,” zei Sietse. „We varen naar het dorp en dan mag Kees Zwart inlichten.”

„Denk niet dat ik dat niet durf!” snoefde Kees. „Breng mij maar naar Zwart!”

Dus voeren ze naar het dorp en legden aan bij het Raadhuisplein. Kees sprong op de wal en holde naar het gemeentehuis.

Op de stoep botste hij bijna tegen Muntendam op, die juist naar buiten kwam. Hij greep Kees vast en riep: „Wat heb jij tegen de veldwachter gezegd? Dat ik jou een trap heb gegeven?”

„Dat heeft mijn vader gezegd,” vertelde Kees.

„Die krijg ik ook nog wel!” dreigde Muntendam en hij gaf Kees een duw, zodat deze de gang intuïmelde.

De vrienden hadden alles gezien en Fokke zei: „Dat is nu mijn stiefvader.”

„Hij is vast niet goed wijs,” dacht Sietse. „Ruil hem maar in voor een betere.”

„Als dat kon, deed ik het meteen,” knikte Fokke.

Kees kwam spoedig terug. Op de vraag van zijn vrienden wat Zwart had gezegd, vertelde hij: „Zwart zal gaan kijken. En ik moet uit de buurt van Muntendam blijven, anders gaat het uit de hand lopen.”

„Uit de hand lopen?” vroeg Louw lachend.

„Ja. Maar ik ben ook niet van plan om me met Muntendam te bemoeien. Integendeel. Ik blijf zo ver mogelijk bij hem vandaan.”

„Kon ik dat ook maar,” zuchtte Fokke. „Maar dat is niet eenvoudig als je samen onder één dak woont.”

„Moed houden, Fokke,” troostte Hielke. „Aan alles komt een einde, ook aan de tirannie van Muntendam.”

„Als het maar geen jaren gaat duren, voordat er een eind aan komt,” zei Fokke. „Want dan loop ik weg.”

Gaat Fokke er inderdaad vandoor? De tijd zal het leren, maar

laten we hopen dat het zover niet zal komen.

HOOFDSTUK V

Gerben koopt schoenen en Kees wordt penningmeester

Het was kwart over één toen Gerben en Louw de smederij binnenkwamen.

„Goedemiddag, mannen van staal!” riep Gerben. „Zijn de jonge maatjes nog bereid om met mij uit winkelen te gaan?”

„Natuurlijk,” antwoordde Hielke. „Dat hebben we toch afgesproken?”

„Ga je iets kopen, Gerben?” vroeg Klinkhamer.

„Jawel. Ik moet nieuwe voetwagens van de schoenmaker hebben, want de oude zijn versleten. Er was geen houvast meer voor het spijkeren van nieuwe zolen. Nou ja, het had wel gegaan als ik de schoenen had aangetrokken en dan nieuwe zolen eronder had laten spijkeren. Maar dan moest ik gedurende de reparatie op mijn hoofd staan en dat houdt geen mens vol.”

„En dan waren de spijkers in je voeten geslagen!” spotte Louw.

„Maar dat was geen bezwaar, want ik heb heel dik eelt onder mijn voeten, doordat ik ze nooit was. Weliswaar waren de

schoenen dan aan mijn voeten vast blijven zitten, maar als het koud is, houd ik ze toch aan in bed, dus dat zou geen punt zijn.”

„Zullen we gaan, jongens?” onderbrak Sietse hem. „Als we hem door laten gaan met vertellen, staan we hier vannacht om twaalf uur nog.”

„Juist,” vond Gerben. „Laten we opschieten, want mijn tijd is beperkt, zoals het varken zei toen de boer hem ging slachten!” Ze gingen naar het boothuis en voeren weldra over het meer naar de Woudaap. Kees zat reeds te wachten en sprong aan boord toen de Kameleon langs de wal schoof. Daarna voeren ze naar de stenen brug.

„Ga je de weg niet onnodig lang maken, Sietse?” vroeg Gerben. „Je kunt vanaf de Woudaap beter meteen recht het meer oversteken.”

„We moeten Fokke nog meenemen,” zei Hielke en hij wees naar het riet, waaruit Fokke te voorschijn kwam. Sietse stuurde naar de wal en Fokke ging naast Kees op de motorkap zitten. De Kameleon voer nu op volle kracht naar de overkant van het meer.

„Nu zullen we straks wat beleven,” lachte Louw. „De assistent van Jellema gaat een aanval doen op een schoenenmagazijn. Gaat dat zien! Komt allen!”

„Er valt niets te zien,” vond Gerben. „Jullie denken toch zeker niet dat ik zo’n stel boeven meeneem in de winkel?”

„Waarom niet?” vroeg Fokke. „In de stad gaan de jongens vaak de winkels in zonder iets te kopen.”

„Maar we zullen het wel een beetje netjes houden, hè?” vroeg Gerben. „Laten we eerst eens uitzoeken wie er met wie meegaat. Ga ik met jullie mee of gaan jullie met mij mee? Wie van jullie heeft er een boodschap in het dorp aan de overkant?”

„Ikke niet,” zei Louw.

„Juist!” riep Gerben. „Niemand van jullie heeft er een boodschap. Alleen ik moet daar naar een winkel. Jullie gaan dus met mij mee en daarom mag ik beslissen of jullie wel of niet bij de aankoop aanwezig mogen zijn.”

„Maar het is toch beter dat je er getuigen bij hebt?” merkte Hielke op. „Als jij bijvoorbeeld met een briefje van duizend gulden betaalt en de winkelier geeft je slechts honderd gulden terug, dan kunnen wij getuigen dat die man een fout maakt!”

„Daar zit wat in,” vond Gerben. „Want mijn portemonnee puilt uit van de briefjes van duizend.”

„Is het waar?” vroeg Fokke.

„Wel nee, jô!” riep Sietse uit. „Hij weet niet eens hoe een briefje van duizend eruitziet.”

„Wacht, vriend,” zei Gerben. „Ik zal je even uit de droom helpen.” Hij trok zijn portemonnee open en toonde een bankbiljet. „Alsjeblieft, Sietse Klinkhamer. Een briefje van duizend.”

„Niet waar!” riepen de jongens. „Dat is een briefje van honderd!”

„Dit biljet is duizend dubbeltjes waard,” verklaarde Gerben. „Dus is het een briefje van duizend. En een briefje van duizend gulden is honderd tientjes waard, dus is het eigenlijk een briefje van honderd.”

„Dat kan straks een mooie rekenarij worden als jij de nieuwe schoenen gaat betalen,” lachte Hielke.

Ze waren het meer reeds overgestoken en voeren door het kanaal naar het dorp. Bij het erf van een melkboer legden ze aan en ze liepen door een smal straatje naar een plein.

Daar bleef Gerben staan en keek om zich heen. Aan een voorbijganger vroeg hij: „Meneer? Waar is hier ergens het schoenenpaleis?”

De man keek hem verwonderd aan en zei: „Als u zich even omdraait, ziet u een schoenenzaak. U staat er met de rug naar toe.”

„Aha, ik lag dus uit de koers,” ontdekte Gerben.

„Welbedankt voor de aanwijzing.”

De man schudde zijn hoofd en ging verder.

Sietse zei tegen Gerben: „Die meneer denkt hetzelfde als ik.”

„En dat is?” vroeg Gerben.

„Dat je gek bent!” meende Sietse.

„Juist!” glunderde Gerben. „Nu kennen we elkaar weer! Ik ga over tot de aanval!” Hij ging naar de winkel en opende de deur. De jongens drongen achter hem aan naar binnen. De winkelier keek verwonderd naar de groep klanten.

„Goedemiddag,” zei Gerben. „Ik kom een paar schoenen kopen.”

„Juist, meneer. En, jongens, wat komen jullie doen?”

„Wij horen bij hem,” antwoordde Louw en hij wees naar Gerben.

„Wat?” riep Gerben verbaasd. „Ik ken jullie helemaal niet! Maak dat je wegkomt, brutale vlegels!”

„Oké,” kalmeerde Sietse. „Dan varen wij terug en moet jij maar naar huis lopen.”

„Zeg, jongens, als jullie hier rustig gaan zitten, mogen jullie blijven wachten tot meneer klaar is,” nodigde de winkelier uit en hij wees naar een rij stoelen.

„Dank u wel,” zei Hielke beleefd.

Netjes gingen de jongens op een rij zitten kijken naar wat Gerben zou kopen.

„Wat voor soort schoenen had u gedacht?“ vroeg de winkelier.

„Gedacht?“ vroeg Gerben. „Tja, ik heb gedroomd van hele mooie, solide, sterke schoenen voor weinig geld. Maar dat zal wel een droom blijven, vrees ik.“

„U wilt dus een goedkope schoen?“

„Als dat zou kunnen, graag. Maar het moeten geen gaapschoenen zijn!“

„Gaapschoenen? Wat bedoelt u?“

„Wel, dat zijn schoenen waarvan de zolen aan de voorkant loslaten en dan als open snoekbekken onder je tenen bengelen.“

De winkelier gaf er geen antwoord op. Hij nam een doos uit een vol wandrek en zette Gerben een paar schoenen voor. Gerben trok ze aan en riep uit: „Dat noem ik kras! Ze passen als een pijp tabak in een tandeloze mond!“

„Het is dus de goede maat?“ begreep de winkelier. „En is het model ook goed?“

„Jawel, maar dat laatste is niet belangrijk. Ik gebruik mijn schoenen om ermee te lopen, maar niet om ermee te pronken.“ Gerben deed een paar stappen. „Tja, het spijt me. Maar deze schoenen zijn te gevoelig.“

„U bedoelt dat ze knellen?“

„Nee, nee. Ze zitten Itje-Pietje, maar ik voel de bobbels in de mat door de zool heen. Ik wil liever een paar met een dikkere fundering!“

„Juist. We zullen even kijken.“

De winkelier liep langs het wandrek en zocht en zocht, waarop Gerben zei: „Het mogen ook stoute schoenen zijn!“

„Wat verstaat u daaronder?“ vroeg de winkelier verbaasd.

„Dat weet ik ook niet. Maar ik heb weleens gelezen: 'Hij trok de stoute schoenen aan'. U als verkoper moet toch wel weten wat voor soort schoenen dat zijn?“

„U maakt zeker graag grapjes?“

„Hij doet nooit anders,“ lachte Sietse.

„Bemoei je er niet mee, Sietse Klinkhamer!“ mopperde Gerben. „Of ik gooi je eruit zonder de deur te openen!“

De winkelier zette een paar schoenen voor zijn bijzondere klant neer, die geelbruin van kleur waren. „Deze mag u voor

tien gulden minder hebben. Het is een stevige schoen, alleen de kleur is niet meer in de mode.”

„Van mode trek ik me niets aan. Ik heb er ook helemaal geen verstand van. Maar deze schoenen lijken me niet sterk genoeg. Alles is gelijmd. Ik heb liever zolen die er ouderwets degelijk onder zijn gespijkerd.”

„Maar dan vervalt u in een duurdere prijsklasse.”

„Tja,” zei Gerben. „Dan moet het geld maar uit de kast rollen, want ik wil toch wel een paar solide schoenen hebben. Heeft u ook tweetakt modellen?”

De winkelier schudde zijn hoofd: „Voor tweetakt moet u bij de bromfietshandelaar zijn. Maar wat zegt u van zoiets?”

Gerben kreeg een paar schoenen voorgezet met dubbele zolen. Een leren binnenzool met daaronder een rubberzool.

„Dat is nu precies wat ik zoek,” meende hij. „Dit soort schoenen gaat veertig jaar mee als je er niet op loopt. Maar dat doe ik wel en dus kan ik er misschien wel twintig jaar mee doen! Weet u toevallig ook wat ze kosten?”

„De prijs is niet gering, meneer. Ze kosten honderd en zeventig gulden. Het zijn de duurste schoenen die ik heb.”

„Dat klopt,” knikte Gerben. „Ik las de prijs op de doos. Als u ze missen kunt, neem ik ze.”

De winkelier pakte de doos in een stuk papier en Gerben

legde twee briefjes van honderd op de toonbank.

„Heeft u anders nog iets nodig?” vroeg de winkelier.

„O nee.” Gerben schudde zijn hoofd. „Want dan krijg ik kramp in mijn portemonnee!”

„Maar u heeft wel de beste soort schoenen gekocht die ik in de winkel heb. U zult er veel plezier aan beleven.” De winkelier opende de deur voor zijn klanten en onze vrienden gingen naar buiten.

„Dat is een duur schoentje, Gerben,” zei Louw.

„Ik heb je nog nooit zo stom meegemaakt,” vond Kees.

„Voor hetzelfde geld had je twee paar kunnen kopen.”

„Ik kan toch maar één paar dragen?” meende Gerben.

„Jij hebt het goed gedaan, Gerben,” vond Hielke. „Mijn vader zegt: 'Goedkoop is duurkoop!’”

„Dan krijg jij van mij een ijsje,” beloofde Gerben en hij ging naar een bakkerswinkel waar hij voor iedereen een ijsje kocht.

De schoenendoos zette Gerben in de vensterbank voor de etalageruit en terwijl hij, evenals de jongens, genoeglijk van zijn ijsje stond te genieten, schoof een jongeman achter hem langs, die de doos greep om ermee vandoor te gaan.

Fokke zag het en riep: „Gerben! Je schoenen!”

Met een ruk draaide Gerben zich om en greep de dief in zijn kraag. „Wat moest dat?” vroeg hij dreigend. „Wilde jij een

arme dagloner bestellen? Moet ik je een pak rammel geven of wil je liever aan de politie worden overgeleverd?"

„Au, au!” klaagde de jongeman. „Ik ben geen dief. Ik maakte een grapje! Deze jongens weten wel wie ik ben. Ze brachten de boot van mijn zuster thuis!”

„Dat klopt,” bevestigde Hielke. „De mast van de boot was stuk. U vertelde dat u student bent in de chemie. U heet Leo.”

„Zie je nu wel?” riep Leo tegen Gerben. „Ik ben geen dief.”

„Ja, ja! Jij bent student,” begreep Gerben. „Maar wel een rare student. Wat had jij met mijn schoenen willen doen?”

„Niets. Ik wilde ze om het hoekje van de muur zetten en dan kijken hoe jullie ernaar gingen zoeken. Dat is toch een doodgewoon leuk spelletje?”

„Het is inderdaad een geweldig leuk spelletje!” schamperde Gerben. „Maar laat ik je dit zeggen, meneer de student, als jij ooit weer iets van mij durft te pakken, zet ik jou ook om het hoekje van de muur. Dan ga je het hoekje om, als je weet wat dat betekent.” Gerben liet Leo los en gaf hem een duw, zodat de student bijna voorover tuimelde. Mopperend liep hij weg.

„Waarom ben je zo kwaad, Gerben?” vroeg Sietse.

„Ik weet het niet, maar die vrijer staat me niet aan. Misschien komt het door zijn kleur. Hij is me te miezerig.”

„Krijgen we nog meer traktaties? Of is het feest afgelopen?” vroeg Kees hongerig.

„Nu is de pap helemaal aangebrand!” bulderde Gerben.

„Kees rekent me zeker tot de rijkaards? Ik tel me nog arm met die dure schoenen en die dikke ijsjes. We moeten maar gauw naar huis gaan, voordat de boter geld gaat kosten!”

„Ja, we gaan,” vond Sietse. „Jouw middag is al duur genoeg geweest, Gerben. En nog welbedankt voor het ijs.”

Ze liepen weer door het smalle straatje naar het huis van de melkboer, waar de Kameleon lag.

De melkboer stond te wachten en vroeg: „Wat zag ik, Gerben? Had jij Leo Pouwsma te pakken?”

„Tja, die student wilde mijn nieuwe schoenen verstoppen of roven, dat laat ik in het midden, want ik ken die sinjeur niet.”

„Het is inderdaad een vreemde sinjeur, Gerben. Laatst betrapte ik hem toen hij een doos vol pakjes boerenboter uit mijn magazijntje wilde meenemen. Hij bekende me toen huilend dat zijn vader hem bijna geen zakgeld gaf en dat hij zo graag iets wilde kopen voor het nemen van chemische proeven. Ik heb er verder geen werk van gemaakt, want de familie Pouwsma is een van mijn beste klanten. Meneer Pouwsma is directeur van een oliemaatschappij, hij zou de schade zeker hebben vergoed als zijn zoon de boter had

meegenomen.”

„Leuk, als je zo’n zoon hebt,” vond Gerben. „Zodra ik zijn gezicht zag, kreeg ik een antipathie tegen hem. Heb ik dat niet mooi gezegd? Antipathie? Ik snap zelf niet hoe ik aan zo’n deftig woord kom!”

„Ik snap het wel,” dacht Kees. „Nu hij dure, deftige schoenen heeft gekocht, gebruikt hij ook deftige woorden.”

„Is het waar, Gerben?” vroeg de melkboer. „En krijg jij daar geen moeilijkheden mee?”

„Moeilijkheden? Wat is dat voor onzin?”

„Maar, grote vriend, als je zulke dure schoenen gaat dragen, zal niemand je meer herkennen. En dat lijkt me toch niet gezellig, zo in je eigen dorp.”

„Zeur niet,” meende Gerben. „Ik zie dat jij precies dezelfde schoenen draagt als ik heb gekocht.”

„O, maar deze kostten slechts honderd en zeventig gulden!”

„De mijne ook. Drommels, wat zeg je? Slechts honderd en zeventig gulden? Hoeveel water gooi je bij de melk?”

„Wil jij je insinuaties wel voor je houden?” riep de melkboer en dan vervolgde hij lachend: „Hoor mij eens? Insinuaties! Ik begin ook al deftige woorden te gebruiken. Zou dat dan toch van die dure schoenen komen?”

„Ik ga de motor starten,” onderbrak Sietse. „Ik voel me niet

thuis bij mensen die zo deftig praten.”

Ze namen afscheid van de melkboer en voeren terug naar het meer.

„Zo, jongens,” zei Gerben. „Dit reisje is niet voor niets geweest.”

„Zeg dat wel,” vond Kees. „Het kostte jou een dikke honderd en zeventig gulden.”

„Dat is niet belangrijk,” vond Gerben. „De hoofdzaak is dat ik goed ben geslaagd. De schoenen zijn prima en ik zal zorgen dat er geen as aan het leer komt.”

„Kan het leer daar niet tegen?” vroeg Fokke.

„Zolang het geen hete as is, kan het leer er best tegen, maar het geeft wel een slechte indruk. Aan de schoenen hoort modder te zitten.”

„Nette mensen hebben geen modder aan de schoenen,” beweerde Kees.

„Dat is onzin,” vond Gerben. „Als de veearts het weiland ingaat, krijgt hij ook modder aan zijn schoenen. En hij is toch zeker een nette man? Maar als een boer as aan zijn schoenen heeft in plaats van modder, dan klopt het niet. Dan zit die boer liever thuis bij de open haard in plaats van te gaan werken.”

„O, bedoel je dat?” begreep Kees. „Als iemand niet werken

wil, noemt mijn vader dat: 'Hij trekt aan de luie lijn!'

„Dat doet Muntendam ook,” sprak Fokke. „Hij voert de hele dag geen slag uit.”

„Tja, en als je niet werkt, kom je er evengoed,” meende Gerben. „Soms denk ik hoe harder je werkt hoe armer je wordt.”

„Maar jij bent rijk!” meende Sietse. „Jij kocht de duurste schoenen!”

„Ik heb liever dat jij het zegt dan de belastinginspecteur,” zei Gerben. „En breng me nu maar naar de boerderij, want veldwachter Zwart staat al op me te wachten.”

„Heb je dan iets op je kerfstok?” vroeg Louw verbaasd.

„Misschien een kleinigheid,” antwoordde Gerben.

„Vanmorgen heb ik tegen de burgemeester gelachen en dat mag niet. Ze noemen de burgemeester ook wel burgervader, maar daarom mag je nog niet tegen hem lachen alsof hij werkelijk je vader is. Enfin, dan betaal ik wel vijftientig gulden boete en zijn er twee honderdjes gebruikt.”

De Kameleon legde aan bij Jellema's boerderij en de vrienden gingen met Gerben aan wal.

Daar stond Zwart en vroeg: „Zeg, Gerben, heb jij gisteravond een vrachtauto over de dijk zien rijden?”

„Houd maar op, schei maar uit!” riep Gerben uit. „Die

snertchauffeur reed me van de dijk af! Het was een wagen van het nieuwe meubelbedrijf.”

„Juist. En waar ging die wagen heen?”

„In de richting van de polder, maar of hij de polder is ingegaan, heb ik niet gezien.”

„Je wordt bedankt, Gerben.”

„Gerben heeft dure schoenen gekocht,” flapte Kees eruit.

„Hoe komt hij aan al dat geld?”

„Van diefstal natuurlijk,” zei Zwart. „Ik houd Gerben al een hele tijd in de gaten. Vandaag of morgen loopt hij tegen de lamp!”

„Keesie, Keesie!” schudde Gerben misprijzend zijn hoofd.

„Wat ben jij een ondankbare vriend! Nu heb ik je een deftige schoenenzaak laten bekijken en ik heb je getrakteerd op ijs en als waardering geef je me aan bij de politie. Dat noem ik geen vriendschap. Kom, jongens, jullie krijgen een glaasje lekkere, koele karnemelk, maar de klikspaan niet!”

Zwart fietste naar het dorp en de vrienden gingen met Gerben de boerderij binnen.

Natuurlijk kreeg Kees ook karnemelk, het smaakte de jongens best, want het kwam kersvers van de fabriek.

Gerben stond er lachend bij te kijken. „Het lijkt wel alsof ik de kalveren voer,” lachte hij. „Nou ja, jullie zijn ook nog een

stel nuchtere kalveren.”

„Het smaakte geweldig, Gerben,” zuchtte Hielke.

„Welbedankt.”

„Jullie ook bedankt voor het vervoer,” zei Gerben. „En nu moet ik weer aan het werk. Tot ziens, broeders!”

De jongens voeren weer met de Kameleon het meer op.

Daar was ook de Wilhelmina, het motorjacht van de heer Van Leeuwen met aan boord zijn zoons, Willem en Henk.

De boot dreef dwars voor de wind. Willem en Henk, die aan de reling stonden, riepen luid Fokkes naam.

„Ze moeten jou hebben, Fokke,” wees Louw.

„Van mij kunnen ze wat,” antwoordde Fokke. „Gisteren deden ze net alsof zij me niet kenden en nu willen ze dat ik bij hen kom? Ze hebben zeker hulp nodig, want de motor staat stil.”

Sietse stuurde de Kameleon wat dichterbij en vroeg: „Wat is er? Waarom schreeuwen jullie als varkens?”

Uit de stuurhut kwam meneer Van Leeuwen. „Jongens,” gebaarde hij, „hier heb ik tien gulden beloning als jullie mijn boot naar de wal brengen. De benzine is op.”

De Kameleon dreef naast de Wilhelmina en Kees ging staan.

Vlug nam hij een briefje van tien in ontvangst. „Dat is voor onze spaarpot, weten jullie wel?” herinnerde hij hen en toen

moesten de Klinkhamertjes wel met hun sterke boot de Wilhelmina naar de wal duwen. Dat ging, zoals gewoonlijk, heel vlot en bij de brug legden ze aan. De jongens, Willem en Henk, gingen ieder met een jerrycan naar de smederij om benzine te halen en de Kameleon voer weer het meer op. „Zo,” zei Kees vergenoegd. „Nu hebben we al twintig gulden in kas. Als het zo doorgaat, halen we de honderd wel.” „Daar zeg je wat,” merkte Fokke op. „Natuurlijk krijg je automatisch honderd gulden als het zo doorgaat. Maar dan moet het wel doorgaan.”

„Laat mijn vader het niet horen,” zei Hielke. „Hij wil beslist niet dat we geld verdienen met onze boot!”

„Jullie verdienen geen geld, dat doet Kees,” merkte Louw op. „Kees is de man van de centen. Als hij maar geen trek in lekkers krijgt, want dan is het kapitaal in een ommezien verdwenen.”

„Dat had je gedacht, Louw Vrolijk!” riep Kees verontwaardigd. „Als ik iets wil bewaren, dan kan ik dat ook. Dat zul je nog wel merken.”

Om te bewijzen dat hij een goede penningmeester was, ging Kees die avond op zoek naar een ‚brandkast’. Hij keek tussen de potten verf, de blikken en bussen in het schuurtje, dat als werkplaats diende voor zijn vader. De bussen hadden zijn

speciale aandacht, maar er bleek er niet één leeg te zijn. Tja, wat doe je dan? Dan neem je een bus waarvan je denkt dat de inhoud niet belangrijk is en die maak je leeg. Daar stop je het geld in, het deksel erop en de brandkast is compleet. Onder de molen kun je zo'n bus heel goed verstoppert en de penningmeester hoefde zich verder geen zorgen meer te maken over het bewaren van het kapitaal.

Een van de kleinste bussen, die maar halfgevolgd bleek te zijn met een rood poeder, werd door Kees uitgekozen. Hij liep ermee naar buiten om het poeder in het meer te strooien en het blik schoon te spoelen, toen Gerben juist voorbij kwam fietsen. Een botsing was niet meer te vermijden. Het busje stootte tegen het stuur van de fiets en een rode wolk poeder verspreidde zich over het frame en het voorwiel.

„Wat ga jij doen?” informeerde Gerben. „Zet jij de hele wereld in de rode verf?”

„Ssst,” siste Kees. „Laat mijn vader het niet horen. Het is poeder. Je kunt het zo weer afvegen.”

Maar in plaats van het eraf te vegen, werd het frame met de rode verf besmeurd. Kees keek er onthutst naar, zijn handen zaten ook al vol verf.

„Met jou is er ook altijd wat, Kees,” meende Gerben. „Pas op dat het niet op je kleren stuift, want ik vermoed dat het menie

is en dat is een hardnekkige verfsoort.” Gerben tilde zijn fiets op en liet die op en neer dansen. Het poeder viel eraf, maar de fiets bleef voor de helft rood gekleurd.

Kees leegde de rest van het busje in het meer en waste zijn handen. Maar de verf ging er niet af. Hij vroeg aan Gerben wat hij moest doen om de menie te verwijderen.

„Probeer het met terpentijn of petroleum of met een verfverdunner,” raadde Gerben hem aan. „En anders neem je schuurpapier. Als je lang genoeg schuurt, gaat alles eraf.”

„Ja zeker! Als ik gek ben. Dan houd ik geen vel meer op mijn handen, maar ik...” Hier zweeg Kees, want hij stond tot zijn grote schrik oog in oog met zijn vader.

„Vertel het maar, Kees,” sprak Dijkstra grimmig. „Wat is hier gebeurd?”

„Een ongeluk,” stotterde Kees.

„Een ongeluk? Wat voor ongeluk?”

„Eh...” Kees keek naar Gerben om hulp, maar zijn grote vriend trok zijn schouders op en wachtte met spanning hoe het gesprek tussen vader en zoon zich verder zou ontwikkelen. Die houding van Gerben prikkelde Kees en hij vertelde: „Doordat Gerben met zijn fiets tegen de schuur botste, vloog er een busje met poeder van de plank. Ik wilde het nog gauw opvangen, maar het glipte uit mijn handen en

vloog tegen de fiets van Gerben aan.”

„Gerben fietste dus tegen de zijwand waar de verfpotten staan?” vroeg Dijkstra.

„Ja! Ineens was het 'boem'!”

„Boem? En alle verfpotten bleven staan, behalve dat ene busje? Dat vloog de deur uit en daar was Gerben toen ook al? Zoiets is onmogelijk! Jij probeert me wat wijs te maken, Kees Dijkstra. Ik zal je leren om in mijn schuurtje rond te struinen! Ik zal jou van 'boem'!”

Kees ging ervandoor en Dijkstra ging hem achterna.

„Hier met je 'boem'!” riep Dijkstra en hij holde weer met Kees rond de molen.

Gerben stond, leunend op zijn fiets, van de wedstrijd te genieten. Na twee ronden had Kees zoveel voorsprong, dat hij het waagde om in de richting van Jellema's boerderij te vluchten.

Dat werd Dijkstra te veel en hij staakte de achtervolging. „Die jongen,” zei hij hijgend tegen Gerben, „bezorgt me de zenuwen. En hoe komt die fiets van jou zo onder de verf?”

„Dat komt door Kees. Hij botste met een busje verf tegen mij aan,” vertelde Gerben. „Mijn fiets is helemaal bedorven. U moet me maar een nieuwe geven. Of een paar honderd gulden schadevergoeding.”

„Ben jij niet goed meer bij je zinnen?” riep Dijkstra. „De fiets is niet bedorven. Hij is extra geleverd en dat is goed tegen de roest. Jij mag mij de verf wel vergoeden.”

„Maar, meneer Dijkstra,” klaagde Gerben. „U zou het toch ook niet prettig vinden als uw fiets zo was besmeurd? Ik wed dat u er niet op ging rijden.”

„Ik ging er wel op rijden,” beweerde Dijkstra. „En als jij een beetje handig bent, verf je het achterstuk van de fiets wit en trek je een blauwe overall aan. Je bent dan de rijdende driekleur, rood, wit en blauw, ha, ha!”

Gerben schudde zijn hoofd. Van Dijkstra kreeg je ook geen hoogte. Zo was hij kwaad en zo maakte hij een grapje. „Ik kan u niet volgen,” zei Gerben. „U bent een man met veel verdiepingen. U gaat mij te hoog.”

„En jij bent een koeiekop die niet goed uitkijkt op de fiets!” riep Dijkstra uit.

„Aha? De aanrijding was dus mijn schuld?” vroeg Gerben verontwaardigd.

„Natuurlijk,” meende Dijkstra. „Kees kan jou niet aanrijden, want hij had geen fiets. Jij was de aanrijder en daarmee punt uit!” Dijkstra ging het huis binnen en voor Gerben zat er niets anders op dan zijn weg te vervolgen.

Bij de smederij trof hij veldwachter Zwart aan, die

verwonderd naar de toegetakelde fiets keek.

„Ik heb zó hard gereden, dat het metaal roodgloeiend is geworden door de wrijving met de lucht,” vertelde Gerben. Hielke en Sietse kwamen ook kijken.

„Is dat menie?” vroegen ze.

„Juist. Het is de onderlaag voor nieuwe lak.”

„We hebben nog een half busje lak over,” wist Sietse. „Zullen we dat er even op smeren?”

„Wel, vrolijke vrienden, ga je gang,” zei Gerben verheugd. En zo herstelden Hielke en Sietse wat Kees had bedorven. In een halfuurtje was de fiets glimmend zwart gelakt.

Gerben vertelde van zijn botsing met Kees, waarop Zwart vroeg wat Kees van plan was met die verf. „Hij wilde er toch zeker geen muren of schuttingen mee bekladden?”

„Tja,” dacht Gerben. „Je kunt van Kees de gekste dingen verwachten. Het wordt bij hem een bedorven ei of een kuiken, maar zeker weten doe je het nooit.”

Bij de boerderij van Jellema maakte Kees intussen zijn handen schoon. Datzelfde moest Gerben even later thuis ook doen. Hij had in de verse lak van zijn fiets gegrepen.

„Met die jongens is het steeds koek eten van bedorven deeg,” mopperde hij.

HOOFDSTUK VI

Gerben vertelt. Muntendam koopt een boot

De volgende morgen scheen de zon heel warm toen de jongens op het meer voeren. Ze besloten daarom te gaan zwemmen. Dat deden ze altijd op een plaats halverwege de stenen brug en het Paviljoen. Ze gingen om het hardst zwemmen of wierpen elkaar een bal toe. Wanneer Fokke de bal wierp, verdween hij steeds kopje onder. Hij kon nog niet ‚watertrappen’, zoals zijn vrienden deden, die hun voeten snel op en neer bewogen en daardoor hun hoofd boven water konden houden. Maar Fokke leerde snel en toen hij het watertrappen net zo goed onder de knie had als de anderen, hielden ze een wedstrijd wie de bal het verst kon gooien. Dat won Kees met zijn lange armen, hoewel Sietse bijna net zo ver wierp. Na enige tijd te hebben gestoeid, gingen de jongens in het gras liggen rusten. Maar daar werden ze gestoord door Gerben, die met vijf pinken in een praam op weg was naar een even verder gelegen weiland.

„Hallo, Gerben!” zwaaide Hielke. „Heb je nog hulp nodig?”
„Dat heb ik wel,” antwoordde Gerben. „In deze warmte is het

reuze afmattend om zo'n zware praam te duwen. En als jullie daar zo stil blijven liggen, lopen jullie de kans een zonnesteek te krijgen."

„We gaan mee," beloofde Sietse en hij trok zijn kleren aan. Zijn vrienden volgden zijn voorbeeld en ze voeren met de Kameleon de praam achterna en gingen haar duwen.
„Ho! Stop!" riep Gerben. „We zijn er al."

De praam werd stevig langs de wal vastgelegd en het hek van het weiland achter de dijk werd opengezet.

„Zo, jongens, vormen jullie even een erehaag, dan kunnen de pinken niet langs de dijk vluchten," zei Gerben.

De jongens stelden zich in twee rijen op waar het jongvee tussendoor moest lopen. Gerben maakte de eerste pink los en dreef het dier de wal op. De jongens dreven het verder naar het weiland, maar toen het dier in de buurt van Fokke kwam, dreigde het even mis te gaan. Fokke week terug toen de pink op hem afkwam.

„Niet weglopen, Fokke," stelde Louw hem gerust. „Deze dieren doen helemaal geen kwaad. Je hoeft niet bang te zijn." Fokke bleef staan en de pink liep verder naar het weiland. Zo werden alle vijf pinken gelost en Gerben sloot het hek. De jongens keken naar de wilde sprongen die de dieren maakten.
„Ze zijn blij," wist Gerben. „Dit weiland is beter dan dat bij de

boerderij. Het gras is veel sappiger en gezonder, het is snelgroeigras. De pinken worden hier veel vlugger groot van en dat is nodig, omdat ze zo gauw mogelijk volwassen koeien moeten worden en melk leveren.”

„Maar,” vroeg Fokke, „als ze te veel van dit gras eten, worden ze dan niet te groot? Groeien ze dan niet te snel?”

„Dat is slechts één keer gebeurd,” vertelde Gerben. „Het was een roodbonte pink. Roodbonte koeien komen bij de IJssel vandaan en daar is het gras minder krachtig, dus eet het vee er meer van. En dat deed de roodbonte pink hier ook. Zij at veel te veel en werd zo dik als een luchtballon. Maar dan een ballon die niet wilde zweven. Integendeel, de pink werd zo zwaar als tien hunebedden. Ze zakte dan ook prompt in de slappe veengrond weg. We hebben vier dagen moeten graven om het dier boven te krijgen. Gelukkig had ze weer haar normale grootte gekregen, doordat ze al die tijd niet had kunnen eten. Maar haar vel werd niet meer normaal, het was zo uitgerekt, dat er een soort vloerkleed achter haar aan sleepte. De vecarts heeft het overtollige vel eraf geknipt en daar heeft mevrouw Jellema een stoel mee laten bekleden. Vanaf die dag wil Jellema geen roodbont vee meer hebben!”

„Was de stoel dan niet mooi geworden?” vroeg Fokke.

Gerben keek hem verbaasd aan. Zo’n vraag had hij helemaal

niet verwacht. „Zeg eens, Fokke?” vroeg hij. „Jij wilt mij toch niet op de hak nemen, hè?”

„Dat is helemaal mooi!” riep Sietse uit. „Jij doet zelf nooit iets anders dan de mensen voor de gek houden.”

„En jij hebt last van de warmte,” riep Gerben terug. „Laten we gauw gaan varen. Op het water is het koeler.”

De Kameleon begon de praam terug te duwen naar de boerderij van Jellema. Louw schepte een handvol water en maakte zijn haar nat.

„Wat is er, Louw?” vroeg Gerben. „Word je te warm?”

„Ik doe het om te voorkomen dat ik een zonnesteek krijg,” legde Louw uit. „Zo blijft mijn hoofd lekker koel.”

„Dat heb je goed bekeken, Louw. Ik heb een man gekend die een zonnesteek kreeg midden op het meer. Hij zat in een open bootje en kon nergens beschutting zoeken tegen de felle zonnestralen en zo kreeg hij een steek in zijn hoofd. Dat was me wat! Het hoofd werd zienderogen dikker.”

„Het hoofd ook al?” vroeg Kees lachend.

„Wat bedoel je?” vroeg Gerben.

„Wel, de roodbonte pink werd dikker en dikker en nu vertel je weer van een hoofd, dat dikker en dikker werd.”

„Wat denk jij wel?” vroeg Gerben. „Dat ik alles verzin? Als iemand een zonnesteek in zijn hoofd krijgt, dan zwelt dat

hoofd op! Alles wat heet wordt, zet uit.”

„Dat is niet waar,” ontkende Sietse. „Het hout krimpt als het warm wordt, het zet niet uit.”

„Nou goed! Uitzonderingen daargelaten, maar het hoofd van die man zette dus uit en misschien was het wel ontploft als het langer had geduurd, maar gelukkig greep onze dokter net op tijd in.”

„Ja, ja,” lachte Hielke. „Dokter gaf hem een paar pilletjes en de man ging slapen. Toen hij wakker werd, was zijn hoofd weer normaal.”

„Wel nee, dat deed onze dokter niet. Hij geeft niet graag pillen, want dat is vergif, zegt hij. Maar de dokter aan de overkant van het meer, die geeft wel pillen. Hij gaf ze ook aan een zonnesteekpatiënt. De man genas, maar hield er een prik aan over. Hij was ontzettend prikkelbaar geworden. Alles was prik aan hem. De barbier kon het haar van de man niet knippen vanwege de prikkels die ertussen groeiden. Het haar hing hem ten slotte tot zijn middel en sommige mensen dachten dat hij een vrouw was. Ze spraken hem dan ook aan met mevrouw. Dat maakte de man nog prikkelbaarder. Iemand raadde hem aan om zijn haar te laten knippen door een tuinman, want die snoeide ook rozen en die hebben ook prikkels. De tuinman heeft het hoofd toen helemaal kaal

gesnoeid en dat luchtte de man zo op, dat hij gaandeweg minder prikkelbaar werd. En zo zie je maar, het gaat erom hoe een patiënt wordt behandeld.”

„En wat deed onze dokter met de zonnesteekpatiënt?” vroeg Louw en hij knipoogde naar Fokke, die de verhalen van Gerben machtig vond.

„Onze dokter gaf geen pillen,” zei Gerben. „Toen de patiënt met het opgezette hoofd bij hem kwam, vroeg hij: ‚U heeft zeker te lang in de felle zon gezeten?’ De patiënt bevestigde dat en toen zei onze dokter: ‚Wel! Tegen te veel zon helpt een zonsverduistering’ en hij trok de man een zwarte kolenzak over het hoofd.”

Louw kreeg de hik van het lachen en ook Fokke lachte luid. Hielke en Sietse begonnen te lachen, omdat hun vrienden dat zo aanstekelijk deden.

Kees schudde zijn hoofd. „Je bent niet goed wijs, Gerben Zonderland,” meende hij. „Je kletst uit je nek.”

„Maar het is wel mooi,” hikte Louw.

Fokke vroeg: „Werd die patiënt niet zwart van het kolengruis?”

„Dat wel,” knikte Gerben. „Maar hij genas binnen de tien minuten en dat beetje gruis nam hij op de koop toe. Toch had je hier vroeger veel meer schaduw van de bomen. Helaas

zijn ze allemaal gekapt.”

„Stonden er bomen langs de kant?” vroeg Kees verbaasd.

„Dat heb ik nooit geweten.”

„De bomen stonden niet alleen langs de kant,” sprak Gerben.

„Het hele meer stond vol. Je voer tussen de stammen door en de hele zomer had je een bladerdak boven je hoofd. Dat hield de zon tegen en zo kreeg niemand een zonnesteek.”

„Dat klopt niet, Gerben,” protesteerde Hielke. „Bomen die rondom in het water staan, kunnen niet leven, die sterven af.”

„Mangrovebomen groeien wel in het water,” wist Gerben.

„De bomen in het meer groeiden zelfs zo goed, dat het hele meer werd overwoekerd. Er werden zelfs vaargeulen doorheen gehakt. Maar op een dag, toen de burgemeester en de gemeentesecretaris ieder in een bootje krijgertje gingen spelen tussen de bomen, verdwaalden ze.”

„Ha ha, de burgemeester ging krijgertje spelen?” lachte Fokke ongelovig. „Kom nou, daar is hij toch veel te deftig voor?”

„Wel nee, jongetje! Een burgemeester zit de hele dag achter zijn bureau naar buiten te staren en dat is slecht voor zijn gezondheid. Daarom moet hij af en toe trimmen. Hetzelfde geldt voor de secretaris, hij laat al het werk doen door de ambtenaren, dus die man verveelt zich gruwelijk en wilde hij graag met de burgemeester krijgertje gaan spelen. Maar toen

de heren verdwaalden, vonden ze het spelletje niet meer zo leuk. Gelukkig kwamen ze Roodkapje tegen en zij heeft hun toen de weg gewezen. Zo kwamen ze terug in het dorp. Om te voorkomen dat ze ooit nog eens in het bos zouden verdwalen, heeft de burgemeester alle bomen laten kappen. En nu krijgen de mensen een zonnesteek op het meer en zo is het middel erger dan de kwaal. Voor mijn part blijft de burgemeester voortaan achter zijn bureau zitten!” Ze hadden de boerderij bereikt en de praam werd bij het steigertje vastgelegd.

„Welbedankt, jongens,” zei Gerben. „En blijf niet te lang op het meer, je hebt een zonnesteek voor je het weet.”

„Hoe laat is het?” vroeg Kees.

„Halftwaalf. Ga naar huis, Kees, onder de molen lig je heerlijk koel.”

„We gaan eerst Fokke thuisbrengen,” merkte Sietse op en hij liet de Kameleon naar de stenen brug varen.

Nauwelijks voeren ze in de poldervaart of Kees ging staan om uit te kijken.

„Wat is er?” vroeg Louw. „Zoek je iemand?”

„Ik kijk of Muntendam er is,” zei Kees. „Want die man ontmoet ik liever niet. Zwart zei dat ik maar beter uit de buurt kan blijven, anders loopt het misschien uit de hand.”

„Je bent toch zeker niet bang, Kees?“ vroeg Sietse. „Zolang je in onze boot zit, kan Muntendam je niets doen. Hij zal echt niet in het water springen om de Kameleon te enteren.“

Er klonk getuf van een naderend motorbootje. Daar kwam het door de bocht, een bootje met aanhangmotor en wie zat er aan het stuur...? Muntendam!

Kees ging van schrik gauw zitten, maar Muntendam voer hen snel voorbij naar het meer.

„Dat is het toppunt!“ riep Fokke. „Hoe komt hij zo plotseling aan een boot? Vanmorgen had hij die nog niet, dat weet ik zeker!“

„Muntendam is een geheimzinnig persoon,“ vond Louw. Hielke vroeg zich af: „Wie weet wat hij allemaal van Fokkes moeder heeft geroofd om een boot te kunnen kopen? Ga maar gauw kijken, Fokke.“

Ze voeren snel naar het witte boerderijtje. Fokke holde het erf op en verdween naar binnen. Zijn vrienden bleven wachten. En toen kwam Fokke opgewekt lachend terug. „Niets aan de hand!“ riep hij. „Moeder gelooft dat Muntendam iets heeft gewonnen in een loterij. Hij schijnt geld genoeg te hebben.“ „Dat is gelukkig voor jullie,“ vond Sietse. „Tot ziens, Fokke.“ Sietse liet de Kameleon even verder varen en ging opeens keren. „Hebben jullie dat gezien?“ vroeg hij. „Tussen die

grote rietpol ligt het bootje verscholen van de buurman van Jansma, de vermiste chauffeur van wie we de halfgezonken boot vonden.”

„O ja, die man zocht hier rust,” herinnerde Kees zich. „Of hij zoekt iets anders. Het is wel vreemd, dat hij zo vlak bij het meer blijft liggen, achter in de polder is het rustiger.”

„Die man moet het zelf maar weten,” vond Sietse en hij liet de Kameleon naar het meer varen.

Daar kwam Muntendam op volle snelheid in zijn nieuwe bootje voorbij stuiven.

„Dat gaat wel hard,” vond Louw.

„Het is maar een licht bootje,” dacht Sietse. „Het is gemaakt van kunsthars. Eén botsing en er zit een gat in en de hele zaak gaat naar de kelder. Het is het goedkoopste soort boot dat er te koop is.”

„Maar hij kan toch varen,” zei Kees, terwijl hij ging staan om op de wal te springen. De Woudaap was alweer bereikt. Kees sprong in het gras en raapte iets op.

„Wat vind jij daar?” vroeg Louw.

„Een brandkast,” antwoordde Kees en hij toonde een met rode verf besmeurd blikje.

Lachend voeren de vrienden verder.

Die Kees met zijn brandkast. Maar ze wisten niet dat Kees er

de briefjes van tien gulden in ging opbergen. Dat deed hij meteen en hij verstopte het busje onder de molen. Zijn vader zag hem onder de vloer vandaan kruipen en vroeg nieuwsgierig: „Wat deed jij daar?”

„Gerben zei dat het onder de molen heerlijk koel is en dat heb ik even onderzocht, vader.”

„Wat weet die koeiendrijver daarvan? Of heeft hij onder de molen gelegen om ons af te luisteren? Wij zullen dat heerschap in de gaten houden. En was het er koel?”

„Dat gaat wel. De zon schijnt er in ieder geval niet.”

„Pas jij maar op dat je niet te veel in de zon komt, Kees! En nu gaan we eten!”

Dijkstra mocht Kees nu wel hebben gewaarschuwd om niet te veel in de zon te zitten, voor Kees was dat geen reden om niet met zijn vrienden uit varen te gaan en dus voer hij weer mee naar de stenen brug om Fokke af te halen.

Fokke stond al te wachten en kwam opgewekt aan boord.

„Hallo, vrienden,” begroette hij hun. „Daar ben ik weer.”

„Jij hebt zeker lekker gegeten?” vroeg Hielke. „Je kijkt zo vrolijk.”

„Ja, er was deze keer geen ruzie bij mij thuis,” vertelde Fokke.

„Muntendam zei zelfs dat het eten hem lekker had gemaakt. Dat heeft hij nog nooit eerder gezegd.”

„Dat komt doordat hij nu een boot heeft,” beweerde Sietse. „Mensen die op dit mooie meer varen, krijgen een ruimere kijk op het leven.”

„Of het is zolang het duurt,” meende Kees. „Zodra zijn geld op is, wordt Muntendam weer lastig. Ik vind het geen leuke man.”

„Wel nee, leuk is hij helemaal niet,” vond ook Fokke. „Hij is verschrikkelijk humeurig. Ik zorg wel dat ik zoveel mogelijk uit zijn buurt blijf.”

„Ligt zijn bootje voor de wal?” vroeg Sietse.

„Het ligt op de wal,” zei Fokke. „Het is reuze licht.

Muntendam trok het zonder hulp op de wal en de motor droeg hij in de schuur. Ik mag nu niet meer in de schuur komen, want daar staat benzine en dat betekent ontplofingsgevaar. De deur heeft hij op slot gedaan, maar dat vind ik best, want er staat toch niets van mij binnen.”

Ze voeren langs het Paviljoen en zagen een zeilboot varen die hun bekend voorkwam. Het bleek de Vicky te zijn, waarmee de student Leo Pouwsma zeilde.

„Hij kan het veel beter dan zijn zuster,” meesmulde Sietse.

„Maar als je dat zeilen noemt, kan Tanja het beter. Die durfde over het hele meer te zeilen, maar meneer de student blijft zo dicht mogelijk bij de wal.”

„Of hij zoekt een plaatsje om aan te leggen,” zei Hielke.

Inderdaad stuurde Leo de Vicky naar een open plek tussen het riet. De jongens lagen met de Kameleon op enige afstand te kijken hoe Leo de boot vastlegde. Hij deed het met één touw aan een pen die hij in de grond duwde.

Sietse stuurde de Kameleon ook naar de wal en gluurde langs het riet. „Ik ben benieuwd wat de student gaat doen,” zei hij.

„Ik heb het gevoel dat hij iets van plan is.”

„Kijk! Hij verdwijnt achter de dijk,” waarschuwde Kees.

„Hij laat het zeil niet zakken,” merkte Louw op. „Dus gaat hij gauw weer verder.”

Hielke ging achter de dijk kijken en zag Leo door het gras kruipen. Even verder zat een man te vissen. Hij had vanwege de warmte zijn jasje uitgetrokken en in het gras gelegd. Dat de man zat te slapen, wist Hielke niet, maar Leo had het wel gezien. De vrienden kwamen ook bij Hielke kijken.

„Ssst,” fluisterde Hielke. „Die Leo gaat een * visser besluipen.”

„Wil hij een grap uithalen?” vroeg Fokke.

„Dat moet nog blijken,” antwoordde Hielke.

De jongens lagen in het gras en zorgden ervoor dat Leo hen niet zag.

Maar Leo had alleen maar aandacht voor de hengelaar, naar

wie hij heel behoedzaam toekroop. Hij was nu vlak achter hem, vlug greep hij het jasje van de visser en graaide er een portefeuille uit.

„Dat is dus de grap,” fluisterde Sietse. „Boter stelen, schoenen stelen en nu een portefeuille stelen, dat loopt goed fout met die knaap! Kom, vlug in de boot!”

Terwijl Leo met zijn buit achter de dijk langs kroop, voeren de jongens met de Kameleon naar de Vicky toe.

Toen Leo daar achter de dijk te voorschijn kwam, schrok hij even bij het zien van de jongens. Maar hij herstelde zich meteen en riep opgewekt: „Ha! De schippers van de Kameleon! Moeten jullie niet zwemmen? Het is er goed weer voor.”

„Wij hebben alles gezien,” riep Sietse. „Jij bent een dief!”

„Ik weet niet waar je het over hebt,” ontkende Leo en hij maakte het touw los en sprong in de boot. „En ga opzij of ik sla erop los!” Hij duwde de boot van de wal en hief dreigend de vaarboom omhoog.

Door het geschreeuw was de visser wakker geworden en hij ging staan om te kijken wie daar zo’n kabaal maakte.

Kees zag hem en riep: „Meneer! Hier is de dief van uw portefeuille!”

De hengelaar voelde in zijn jasje en kwam toen op een draf naar de jongens toe. Leo probeerde weg te zeilen, maar de Kameleon duwde de Vicky terug. Leo zag de hengelaar naderen, vlug trok hij de portefeuille uit zijn zak en wierp hem in het water. Hielke en Kees trokken in een ommezien hun overall uit en doken naar de plek waar de portefeuille was verdwenen. Doordat de jongens alle aandacht bij de duikers hadden, zag Leo kans om gauw weg te zeilen. Kees vond de portefeuille en zwom ermee naar de wal, waar de eigenaar stond te wachten.

„Kranig gedaan, jongen!” prees de man Kees toen deze hem de portefeuille teruggaf en hij begon de inhoud te controleren. „Het is in orde,” zag hij opgelucht. „Jullie hebben me een grote dienst bewezen, want mijn rijbewijs en andere autopapieren zitten erin! Alsjeblieft, hier is een aardigheidje als beloning.”

En Kees nam alweer een briefje van tien gulden in ontvangst. „Maar wie is die brutale vlegel die me beroofde?” vroeg de man.

„Hij komt uit het dorp aan het kanaal,” vertelde Sietse. „Wij zullen deze diefstal wel aangeven bij de politie.”

„Goed! Vergeet het niet, want dat soort dieven loopt er al te veel rond. Nog welbedankt, jongens.” De visser ging terug

naar zijn hengel en de jongens voeren verder.

„Onze club is weer tien gulden rijker geworden,” glunderde Kees. „Ik stop dit briefje bij de andere twee in de brandkast.”

„Heb jij wel een brandkast?” vroeg Louw spottend.

„Ik heb een bus op een balk onder de molen verstopt,” vertelde Kees. „Daar ligt het net zo veilig als in een dure brandkast. En we hebben nu al dertig gulden, o zo.”

„Wat moeten we met dat geld doen?” vroeg Sietse.

„We kunnen er arme mensen mee helpen,” zei Hielke.

„Of we gaan een dagje uit in de stad,” bedacht Kees. „Dan bezoeken we een bioscoop en nemen we in een lunchroom limonade en gebak.”

„Maar wie gaat er nu met dit mooie weer in een bioscoop zitten?” wilde Fokke weten. „Mij niet gezien!”

„En het geld in een lunchroom versnoepen, vind ik ook niks,” zei Louw.

„Het wordt nog een groot probleem, Kees,” lachte Sietse. „Jij neemt het geld wel aan, maar je weet niet wat je ermee moet doen.”

„Dat zullen we moeten overleggen,” vond Kees. „Het geld is van onze club, dus van ons allemaal. Of ik zet het op de bank en dan krijgen wij er rente van.”

„We zullen wel zien,” vond Hielke. „Maar versnoepen doen

we het niet.”

En daar waren ze het wel over eens.

De Wilhelmina van meneer Van Leeuwen voer voorbij. Op het dek stonden Willem en Henk naar onze vrienden te kijken, maar ze staken geen hand op bij wijze van groet.

„Kijk! Nu ze ons niet nodig hebben, doen ze net alsof ze ons niet kennen,” merkte Louw op. „Het zijn verwaande kwasten!”

Nauwelijks was de Wilhelmina voorbijgevaren of daar kwam in de verte Muntendam aan in zijn nieuwe bootje. Hij voer over de breedte van het meer, achter het eiland langs, naar een uithoek waar het zogenaamde doolhof was. Het bestond uit een hoeveelheid kleine eilandjes, begroeid met struiken. In de smalle doorgangen kon je wel verdwalen, vandaar de naam doolhof.

Sietse liet de Kameleon keren en stuurde ook naar het doolhof. „Ik wil even kijken waar Muntendam heen gaat,” legde hij uit. „Als hij het doolhof binnengaat, is hij strafbaar, want het is verboden terrein.”

„Wil je hem dan waarschuwen?” vroeg Fokke.

„Wel nee, maar als jij dat graag wilt, breng ik je wel bij hem,” bood Sietse aan.

„Voor mijn part verdwaalt hij er,” merkte Fokke op.

„Muntendam kan mij worden gestolen!”

„Dat had ik al gedacht,” lachte Sietse en hij stuurde de Kameleon tussen het riet en stopte. „Zo, en nu gaan we kijken wat Muntendam doet.”

De stiefvader van Fokke stuurde zijn bootje naar een van de ingangen van het doolhof en bleef daar tussen twee eilandjes liggen. Hij tuurde over het meer, maar de jongens zag hij niet, die lagen goed verscholen tussen het riet.

„Meneer Muntendam rust uit van het snelle varen,” spotte Louw. „Maar als hij daar uren blijft liggen, ga ik liever weer varen.”

Vanachter het eiland verscheen de Wilhelmina, die ook koers zette naar het doolhof.

„Die meneer Van Leeuwen weet niet waar hij varen moet,” zei Hielke. „Met zo’n snelle boot vaar je in één dag heel Friesland rond.”

„Als je het mij vraagt,” meende Sietse, „vaart die meneer regelrecht naar Muntendam toe. De heren hebben bepaald een afspraakje.”

Ze keken allemaal naar wat de Wilhelmina ging doen. Het jacht begon langzamer te varen toen het Muntendam naderde. Muntendam stak een hand op, bij wijze van groet en daarna begon de Wilhelmina weer sneller te varen om ten

slotte in het kanaal te verdwijnen. Muntendam startte de motor en voer snel terug naar het eiland en naar de stenen brug.

„Daar snap ik niets van,” verbaasde Fokke zich. „Waarom bleef Muntendam een tijdje bij het doolhof op de Wilhelmina wachten?”

„Hoe weet jij dat hij op de Wilhelmina wachtte?” vroeg Kees.

„Tja, dat weet ik natuurlijk niet zeker,” twijfelde Fokke.

„Er is toch niets bijzonders gebeurd?” meende Louw.

„Muntendam ging daar even aanleggen en toevallig kwam de Wilhelmina voorbij. Dat was alles.”

„Toch is er iets tussen Muntendam en Van Leeuwen,” peinsde Sietse. „Ha! Nu weet ik het. Dat bootje van Muntendam lag voorheen op het achterdek van de Wilhelmina!”

„Fout,” weerlegde Kees. „Het bootje lag nog stevig op het dek van het jacht.”

Louw en Hielke bevestigden dit.

„Nou ja,” zei Sietse. „De heren gaan hun gang maar!” Hij startte de motor en de Kameleon voer in de richting van de stenen brug.

Op de dijk liep een man met een tasje aan een riem over de schouder.

„Daar is de 'rustzoeker',” wees Kees. „Hij gaat zeker naar zijn boot in de poldervaart.”

„Hij mag wel met ons meevaren,” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon naar de wal.

De man zag onze vrienden naderen en bleef staan.

„Vaart u mee naar de polder?” vroeg Hielke.

„Graag, jongens!” De meneer kwam aan boord en kreeg een plaats op het voorbankje, waarna de Kameleon verder voer.

„Heeft u een verrekijker?” vroeg Louw en hij wees naar het tasje aan de riem.

„Inderdaad, jonge vriend. Ik zoek nog steeds mijn buurman Jansma, de verdwenen chauffeur!”

„Kan hij misschien zijn verstoppt in het doolhof?” vroeg Fokke.

„Nee, dat is uitgesloten! De politie heeft het hele doolhof doorzocht. Maar er is geen spoor van de vermiste gevonden.”

Ze voeren onder de brug door de poldervaart in. Na twee bochten te hebben gepasseerd, zagen ze bij het witte boerderijtje de boot van Muntendam op de wal liggen.

„Het is net alsof hij niet weg is geweest,” merkte Fokke op.

„Wat bedoel je?” vroeg de meneer.

„Dat bootje daar op de wal voer net nog over het meer,” vertelde Fokke. „En nu ligt het daar alweer.”

„Tja,” zei de meneer. „Met zo’n lichtgewicht bootje kun je lezen en schrijven. Als je het op een onderstel van een kinderwagen zet, kun je het als een aanhangwagentje achter je fiets meetrekken. Het is wel leuk dat zo’n bootje erg licht is, maar wanneer je er dwars mee in een zware hekgolf komt te liggen, kiepert het gemakkelijk om. Daar zal deze boot geen last van hebben, want ze is flink zwaar.”

„Ja,” beaamde Sietse. „Wij moeten een takel van twee-en-halve ton gebruiken om haar uit het water te hijsen!” Ze hadden het huis van Fokke bijna bereikt en legden aan. Fokke ging aan wal en de meneer ook.

„Welbedankt, jongens,” zei hij. „Het laatste stukje ga ik wel lopen!”

De jongens keken hem na, totdat hij halverwege de boerderij van Brandsma naar een rietkraag liep waar zijn boot lag verscholen.

En daar kwam Muntendam van het erf. „Wie is die man?” vroeg hij.

„Wij weten zijn naam niet,” vertelde Fokke. „Hij kampeert met zijn boot in de polder.”

„Het is dus een kampeerder?” begreep Muntendam.

„Ja,” zei Sietse. „En hij heeft last van zijn zenuwen, daarom zoekt hij hier rust.”

„Dan zullen we hem gewoon met rust laten,” zei Muntendam en hij wandelde het erf weer op.

„Tjonge,” fluisterde Hielke. „Wat wordt hij spraakzaam.” Fokke trok zijn schouders op. „Morgen is hij misschien weer nors en kwaad,” fluisterde hij. „Komen jullie me morgen weer halen?”

„Ja, hoor, tot ziens!” beloofden zijn vrienden en ze voeren huiswaarts.

„Ha, ha,” lachte Sietse. „Die meneer is een zenuwlijder?” Muntendam zou raar kijken als hij wist wat die man werkelijk is.”

„O ja? Wat is die man dan?” vroeg Kees.

„Van de politie,” vertelde Sietse.

„Heb jij dan zijn politiepenning gezien?” vroeg Hielke spottend.

„Ik weet niet of de politie een penning heeft,” zei Sietse. „Op de televisie zie je dat wel, maar dat is dan in Amerika. Ik zag het aan zijn kijker. Het was net zo’n tasje als Zwart heeft en toen ik me even bukte, las ik op de bodem de letters R.P. Dus is hij van de rijkspolitie!”

„En hij vertelde dat hij de buurman is van de verdwenen chauffeur,” beweerde Kees.

„Dat kan wel of niet waar zijn,” meende Sietse. „Maar dat hij

daar kampeert voor zijn rust is onzin. Ik denk dat hij iets in het oog moet houden.”

„Dan weet ik het al,” dacht Louw. „Muntendam wordt ergens van verdacht. Eerst had hij immers geen geld en nu kon hij zomaar een nieuwe boot kopen? Hoe kan dat?”

„Van een loterij, denkt Fokke, en dat is best mogelijk,” zei Hielke. „En verder lag de politieman reeds met zijn boot in de polder, voordat Muntendam een bootje kocht.”

„In ieder geval gaan we af en toe eens kijken wat de politieman doet,” vond Sietse. „En we vertellen niemand wat we hebben ontdekt.”

„Ook niet aan Zwart?” vroeg Kees.

„Zelfs niet aan Zwart,” knikte Sietse, „want die is natuurlijk van alles op de hoogte en dan verbiedt hij ons om in de polder te gaan varen. We doen dus net alsof we van niets weten en we vertellen ook niets aan Fokke. Als de politie Muntendam verdenkt, kan Fokke beter maar van niets weten.”

„Dat is waar,” stemde Louw mee in. „Fokke zou door een verkeerd woordje Muntendam kunnen inlichten en dan is die gewaarschuwd en speurt de politie voor niets.”

Ze hadden de Woudaap bereikt en Kees stond klaar om aan wal te gaan. Maar voordat hij de boot verliet, zei hij: „Vergeten jullie niet om aan Zwart te vertellen van de diefstal die Leo

pleegde?”

„Het komt in orde. Tot ziens, Kees!”

En terwijl zijn vrienden naar huis voeren, kroop Kees onder de molen om nogmaals tien gulden in zijn brandkast te stoppen.

HOOFDSTUK VII

Een stoel voor Femke

's Avonds kwam veldwachter Zwart in de smederij.

„Goedenavond, Klinkhamer,” groette hij. „Het is gelukkig wat minder warm dan vanmiddag.”

„Ja, dat scheelt wel een paar graden, meneer Zwart. Voor mij hoeft het niet zo warm te zijn, ik heb wel warmte van het smidsvuur.”

„Meneer Zwart,” begon Sietse, „we moeten u iets vertellen. Leo Pouwsma, uit het dorp aan de overkant, stal de portefeuille van een hengelaar. Wij zagen het en toen wierp Leo de portefeuille in het water en ging ervandoor. We konden gelukkig de portefeuille nog teruggeven.”

„Dat was goed werk, jongens,” prees Zwart. „Die Leo Pouwsma is de zoon van de directeur van een oliemaatschappij. Hij is niet helemaal in orde. Ik zal contact opnemen met zijn vader.”

Gerben kwam ook binnen.

„Zeg, Gerben,” begon Sietse. „De schoenendief probeerde vanmiddag een portefeuille te stelen.”

„Wat?“ riep Gerben. „Was die student weer bezig? Meneer Zwart, het wordt hoog tijd dat die knaap een flinke straf krijgt. Hij probeerde ook al boter te stelen bij de melkboer.”

„Dat is bekend, Gerben.”

„Wat zegt u? Kent u die Leo dan? Daar hoor ik van op. U doet toch geen dienst in die gemeente?”

„Nee, broer! Maar de politie wisselt onderling wel gegevens uit, begrijp je? Zo weet de politie aan de overkant alles over jou. Hoe jij altijd fantaseert en wat voor rare grappen je uithaalt en zo,” plaagde Zwart.

„Maar hoe vaak ik de politie heb geholpen, weten ze niet,” mopperde Gerben. „De politie onthoudt alleen de slechte dingen, maar vergeet de goede!”

„Dat meen je niet, Gerben,” zei Zwart lachend. „Ik herinner me nog hoe de bemanning van de politieboot jou een nieuwe overall cadeau gaf en ook kreeg je eens een envelop met inhoud. Dus je mag geen kwaad van de politie spreken.”

„Nou ja,” zei Gerben. „Een mens zegt weleens wat en ik ben nog kwaad op de chauffeur van de meubelauto. Hij reed me daarnet wéér bijna van de dijk af. Het lijkt wel of hij het erom doet. Wat moet die man steeds met die grote wagen op de dijk?”

„Hij gaat op bezoek bij Muntendam,” vertelde Zwart. „Die

heren komen beiden uit de stad en zijn goede bekenden van elkaar. Hij zal wel vaker over de dijk rijden.”

„Goed, dat ik het weet,” dacht Gerben. „Muntendam heeft natuurlijk over me geklaagd en nu gaat de chauffeur me dwarszitten. Maar als hij te ver gaat, ga ik met dwarshout gooien en dan is hij nog niet jarig!”

„Houd jij je maar rustig, vriend!” Zwart klopte Gerben op zijn schouder. „Ga maar gewoon uit de weg als die auto nadert. Blijf altijd kalm, broer! Goedenavond, allemaal.”

Zwart verliet de werkplaats en Gerben mopperde: „Kalm blijven? Ook als die vrachtkar mij en mijn fiets plat rijdt?”

„Natuurlijk,” vond Sietse. „Dan blijf je roerloos kalm. Ik heb nog nooit gehoord van iemand die, nadat hij was platgereden weer opstond om wraak te nemen.”

„Tja,” zei Gerben en hij keek peinzend naar Klinkhamer, die het huis binnenging. „Ik wilde dat de professor hier nog woonde.”

„Welke professor?” vroeg Hielke.

„Eerlijk gezegd weet ik niet zeker of hij werkelijk professor was,” vervolgde Gerben. „Maar iedereen noemde hem zo, omdat hij dingen deed die een ander niet kon. Zijn naam was Peeper en hij werkte bij een elektriciteitsmaatschappij. Hij woonde in een huisje achter in de polder en achter het huis

had hij een schuurtje waarin hij rommelde.”

„Rommelde?” vroeg Sietse.

„Nou ja, hij deed daar allerlei klusjes en dan in hoofdzaak op het gebied van elektriciteit. Hij bemoeide zich met niemand en hij vond het vervelend als men bij hem op bezoek kwam. Alleen aan mij vroeg hij vaak of ik even kwam babbelen.”

„Fantaseren, bedoel je zeker?” merkte Sietse op.

„Fantaseren deed Peeper zelf wel,” zei Gerben. „En nog gepeperd ook. Hij praatte steeds over onzichtbare stralen waarmee je van alles zou kunnen doen. Zelfs ermee vliegen. Hij dacht dat het mogelijk moest zijn om door middel van straling te worden voortbewogen.”

„Dat is er al. Er zijn toch straalmotoren?” meende Hielke.

„Maar die lopen op vliegtuigbenzine,” zei Gerben. „En Peeper wilde enkel met elektrische stralen werken. Op een avond liet hij een zwart, plat doosje zien en verklaarde dat daarin een geweldige energiebron was verpakt. Hij stak het in zijn zak en vroeg me hem een hand te geven. Ik stak mijn hand uit, maar kon Peeper niet bereiken. Het was net alsof mijn hand tegen een onzichtbare wand stootte. Peeper riep: „Nu ben ik onbereikbaar! Niemand kan mij aanraken. Alles stuit af op de stralingsgordel die rondom me is. Zelfs kogels ketsen erop af”. „Dat is geweldig”, prees ik. „Daarmee worden

onze politiemannen en soldaten dus onkwetsbaar?’ ‚Juist’, zei Peeper. ‚Maar de uitvinding is nog niet helemaal klaar. Je zult er nog wel meer van horen’. En jawel, hoor. Ik hoorde er inderdaad meer van. Op een vroege morgen was ik aan het melken en daar kwam mijn vriend Peeper zomaar door de lucht naar me toevliegen. Ik verzeker jullie dat het een bizar schouwspel was om die man rechtopstaand door de lucht te zien naderen.”

„Had hij geen propeller en ook geen vleugels?” vroeg Hielke lachend.

„Nee. En dat was juist het vreemde van het geval, er was totaal niets bijzonders aan hem te zien. Hij kwam gewoon in zijn burgerpakje naar me toe en zei: ‚Het is gelukt, Gerben. Nu kunnen jij en ik samen veel plezier beleven. Kom je vanavond?’ ‚Ja, natuurlijk’, zei ik, want ik was razend nieuwsgierig naar wat hij van plan was. ‚Afgesproken’, zei hij. ‚Ik vlieg nog even naar de stad’. En woep, weg was hij! Hij suisde als een komeet door de lucht en was in een paar tellen aan de overkant van het meer, waarna ik hem uit het zicht verloor.”

„Wat een verhaal,” lachte Sietse. „Je lijkt wel niet goed wijs om zulke onzin te vertellen.”

„Maar ik vind het mooi,” zei Hielke. „Vertel verder, Gerben.

Ging je die avond naar Peeper toe?”

„Natuurlijk deed ik dat. Het was toch zeker iets buitengewoons wat ik kon beleven? Peeper gaf mij ook een zwart, plat doosje en dat moest ik onder mijn zakdoek zo diep mogelijk in de zak steken. Peeper had zelf ook zo’n doosje, maar daar zaten enige knoppen aan. Dan zei hij: ,Opgelet! We gaan even naar Amsterdam’! En woep, daar gingen we de lucht in en suisden vijf minuten later al over het IJsselmeer. Jullie kunnen het geloven of niet, maar precies zeven minuten later waren we boven Amsterdam en daalden we op de Dam voor het koninklijk paleis. Het ging allemaal zo vlug, dat het publiek er niets van merkte toen wij daar zomaar uit de lucht kwamen vallen. Een paar grote, woeste kerels die veel haast hadden, botsten tegen onze stralingsgordels en vielen op hun neus. Ze krabbelden haastig weer op de been en gingen er snel vandoor. Peeper zei: ,We moeten wel voldoende afstand houden, anders botst iedereen tegen de stralingsgordels op’. We liepen door een drukke straat waar sommige mensen tussen ons door wilden lopen, maar toen botsten ze tegen de onzichtbare gordels op en keken versuft zonder er iets van te begrijpen. Door een beetje verder uit elkaar te gaan lopen, hadden we verder geen moeilijkheden. Maar aan het eind van de straat klonken plotseling schoten.

Uit een bankgebouw kwamen twee mannen hollen met revolvers in de hand en een tas vol geld. Maar ze kwamen niet ver, want Peeper strekte zijn rechterarm naar voren en wees met zijn wijsvinger naar de mannen. Ze werden door een onzichtbare straal getroffen en verstijfden helemaal. Ze konden geen stap meer doen en hun revolvers smolten. De directeur kwam naar buiten rennen en greep de tas met geld. Van twee kanten kwamen politieauto's aansnellen en de dieven werden ingerekend. De agenten duwden het opdringende publiek achteruit, maar toen een agent ook mij terug wilde duwen, keek hij stomverbaasd, omdat hij mij niet bereiken kon, vanwege..."

„De stralingsgordel!” riep Sietse spottend. „Ik geloof dat er zo’n gordel rond jouw hersenen ligt. Jij kunt niet meer normaal denken.”

„Stil nou, Sietse. Laat Gerben verder vertellen. Hoe ging dat toen met die agent?” wilde Hielke weten.

„De man wenkte naar een politieofficier om hulp, maar op dat moment liet Peeper ons opstijgen en in een wip waren we in een andere straat. We stonden naar het verkeer te kijken toen er weer een politieauto kwam aanrijden. De auto stopte en er kwamen twee agenten uit. „Die hebben het op ons gemunt”, zei Peeper en woep, daar gingen we de lucht in en

weg waren we. We zijn toen naar huis teruggevlogen en daar moest ik het geheimzinnige doosje aan Peeper teruggeven. De volgende dag stond er in de krant hoe twee onbekende personen wonderlijke prestaties in de stad hadden verricht. Er volgde een beschrijving van onze kleding, ons postuur, enzovoort. Toen Zwart dat las, zei hij: „Als ik het niet beter wist, Gerben, zou ik zeggen dat jij een van die twee personen was. Maar ik zag je gisteravond naar huis fietsen en dus kon je niet op hetzelfde moment in Amsterdam zijn. Maar het signalement klopte precies met dat van jou: pet op, overall aan, gele klompen dragend, enzovoort. Het was zeker je tweelingbroer?” vroeg hij toen.”

„Heb jij dan een tweelingbroer?” vroeg Sietse.

„Wel nee.” Gerben schudde zijn hoofd. „Ik heb nooit een broer gehad.”

„Wat zeur je dan?” mopperde Sietse. „Dat verhaal lijkt toch zeker nergens op. Domme fantast!”

„Kijk, als het een scheldpartij gaat worden, kan ik maar beter zwijgen,” mopperde Gerben. „Ik zal maar niet vertellen wat we in Afrika deden.”

„In Afrika? Vertel alsjeblieft verder,” bedelde Hielke.

„Wel, in het kort kwam het erop neer dat Peeper in de krant had gelezen hoe in een Afrikaans land de bevolking werd

onderdrukt. Toen Peeper las dat de president begonnen was met het uitroeien van een hele volksstam, besloot hij er iets tegen te doen. Op een avond zijn we erheen gevlogen, in een klein halfuurtje waren we al boven het land van de kwaadaardige president. Peeper straalde het paleis stuk en de president stormde naar buiten. Hij schoot met twee automatische revolvers op ons, maar de kogels ketsten allemaal af. Toen zijn revolvers leeg waren, grepen de lijfwachten hem en dat betekende het einde van zijn heerschappij. Het normale leven kon er worden hersteld en wij vlogen gauw terug naar Friesland. Maar toen we bij het huis van Peeper daalden, wachtte ons daar een verrassing. Zwart kwam achter het schuurtje vandaan en riep: ‚Wat heeft dit allemaal te betekenen?’ En toen hij zag dat ik het zwarte doosje gauw aan Peeper teruggaf, bulderde hij: ‚Geef hier dat ding! Jullie zijn in overtreding’. Maar hij kon Peeper niet grijpen, want die had de stralingsgordel om zich heen. ‚Peeper, ik waarschuw u’, riep Zwart. ‚Dit is een staatsgevaarlijke uitvinding. Als het in verkeerde handen komt, kunnen er internationale verwickelingen door ontstaan. Wees dus verstandig en lever die uitvinding in!’ ‚U heeft gelijk, meneer Zwart’, zei Peeper. ‚Ik vrees ook dat deze uitvinding internationale verwickelingen met zich kan meebrengen.

Want hier op aarde probeert iedereen over de anderen te regeren en daarom ga ik op zoek naar een leukere planeet, waar de bewoners meer saamhorigheid tonen. Ajuus, Gerben! Ajuus, meneer Zwart!’ En woep! Weg was Peeper. We hebben hem nooit teruggezien.” Gerben keek op de klok boven de werkbank en riep geschrokken: „Drommels, het is al halftien! Dan moet ik weg wezen! Jullie houden de mensen ook veel te lang aan de praat, kletsmajoren!” Gerben sprong op zijn fiets en racete naar het dorp.

„Wat een loewabbes,” vond Sietse. „Hij heeft aan één stuk door het woord gehad en scheldt ons uit voor kletsmajoren.”

„Gerben zou best een boek kunnen schrijven,” meende Hielke. „Hij kan de gekste verhalen fantaseren.”

„Wel,” stelde Sietse voor. „Ga jij de verhalen van die fantast opschrijven en laat er dan een boek van drukken. Wie weet hoeveel succes je zult hebben?”

„Dat is een idee!” riep Hielke uit. „Ik zal er eens over denken!”

En toen volgde hij Sietse in huis, waar hun ouders in de kamer een kopje thee dronken. Moeder gaf haar jongens ook een kopje en Klinkhamer vroeg wat Gerben allemaal te vertellen had.

„Hij fantaseerde over Peeper,” vertelde Hielke.

„Peeper, de uitvinder?” vroeg Klinkhamer lachend.

„Ja, vader. Heeft u hem gekend?” vroeg Hielke verwonderd.

„Tja, hij woonde in de polder en was elektricien. Steeds was hij bezig met uitvindingen, maar er kwam nooit iets uit de bus. Totdat ze hem naar een gesticht moesten brengen, hij was door al dat denken niet goed meer bij zijn verstand. Na een jaar is hij in de inrichting overleden.”

„En zo ging hij dus naar een andere planeet,” begreep Sietse.

„Zulke dingen mag je niet zeggen, Sietse,” berispte moeder hem. „Niemand weet waar je in het hiernamaals blijft.”

„Maar volgens Gerben ging hij naar een andere planeet,” hield Sietse vol.

„Ach, Gerben? Jullie leren niets goeds van hem,” vond moeder. „Blijf maar liever uit zijn buurt.”

Maar dat zou moeilijk gaan, want de jongens waren graag bij Gerben en omgekeerd mocht Gerben de jongens wel.

De volgende morgen was het weer totaal anders. In plaats van een stralende dag ging de zon verscholen achter donkere wolken.

„Er is zeker ergens onweer geweest,” dacht Klinkhamer.

„Maar als de zon wat hoger komt, lossen de wolken wel weer op. Gelukkig is het nu minder warm.”

De jongens gingen natuurlijk weer uit varen. Louw, Kees,

Hielke en Sietse voeren naar de stenen brug om Fokke af te halen. Maar hij was er niet. Hielke ging aan wal en zocht tussen het riet, maar hun vriend vonden ze niet. Dus voeren ze de polder in en reeds bij de eerste bocht kwamen ze Fokke tegen. Zijn overall was van voren nogal nat.

„Wat heb jij uitgespookt?” vroeg Sietse.

„Ik moest de boot van Muntendam schoonmaken, er zat kroos rondom de romp.”

„Kroos?” vroeg Kees. „Dan is hij achter in de polder geweest. Daar is een brede sloot, die doodloopt tegen de vaart aan de andere kant van het dorp. En wat moest Muntendam daar?”

„Hij heeft zeker gekeken of er ook nog een andere weg is om de polder uit te komen,” dacht Hielke.

„Dat vind ik gek,” zei Louw. „Muntendam woont vlak bij het meer en dus kan hij op zijn vlugst de polder verlaten door naar de stenen brug te varen.”

„Maar,” fantaseerde Sietse, „als de brug instort, kan hij de polder niet uit en dus is het wijs van hem dat hij een achterdeurtje probeert te vinden.”

„De brug stort niet in, Sietse Klinkhamer,” riep Louw.

„Daarvoor is het beton te dik.”

Sietse liet de Kameleon verder de polder invaren.

„We gaan kijken,” zei hij. „Of het wel waar is dat de vaart

achter in de polder tegen de dijk loopt.”

„Hé! Kijk! De boot van de kampeerder is verdwenen!” wees Kees. „Hij zoekt zeker ergens anders rust!”

„Bedoel jij de man die gistermiddag met ons meevoer?” vroeg Fokke.

„Ja, hij kampeerde hier voor zijn rust,” zei Louw lachend.

„Dan was het hier zeker nog te druk,” dacht Fokke. „Hij is natuurlijk verder de polder ingetrokken.”

„Dat zullen we dan ook even bekijken,” zei Sietse en hij liet de Kameleon met een matige snelheid verder varen.

Ze passeerden de boerderij van Brandsma, waar Jan, de knecht, achter op het erf iets naar de jongens riep.

„Wat zegt hij?” vroeg Kees.

„Hij vraagt of je nog lekkere appels lust,” zei Sietse.

„Ja, ja, dan gaan we straks even bij hem aan!” riep Kees.

Ze passeerden meer boerderijen en naderden daarna het achterste deel van de polder. De vaart werd nu zo smal als een brede sloot en er bleek steeds meer kroos op het water te drijven. Het einde van de sloot kwam in zicht en Kees vond dat ze nu wel konden teruggaan. Maar Sietse voer door tot de dijk, waarachter de vaart lag die door hun dorp liep. Ze legden aan en beklommen de dijk. Daar wachtte hen een verrassing, want in de vaart voer de meneer voorbij die in de polder had

gekampeerd. Hij stak een hand op als groet, die de jongens op dezelfde manier beantwoordden.

„Waar gaat hij heen?” vroeg Fokke.

„Naar de hei,” veronderstelde Sietse. „Die is verderop en daar is het reuze rustig. Ze zingen immers: 'Op de grote, stille heide', enzovoort?”

Ze keken het bootje nog even na en voeren toen terug. Zodra de Kameleon weer in schoon water kwam, veegde Hielke met de zwabber het kroos van de romp en de boot was weer helemaal schoon.

„Zeg, Sietse,” begon Kees. „Bij de boerderij van Brandsma moet je even aanleggen. Ik wil weleens weten wat Jan ons nariet.”

De boerderij was spoedig bereikt en de Kameleon voer naar de wal. Cesar, de waakhond, begon te blaffen, maar dat deed hij alleen maar om zijn baas te waarschuwen voor het bezoek. Jan kwam uit de schuur en riep: „Ha! Zijn jullie daar? Ik heb een zak aardappels voor oude Femke. Willen jullie die bezorgen?”

„Ja, hoor,” zei Hielke. „Geef maar hier.”

Jan droeg een zak naar de boot en Kees en Fokke namen hem in ontvangst.

„Heb je nog meer dat mee moet?” vroeg Kees. „Appels of

peren of zo?”

„Appels en peren kan ik beter zelf bezorgen,” meende Jan, „want als ik het door jullie laat doen, komt de helft niet aan!”

„Jij hebt gelijk, Jan. Maar deze bestelling wordt zorgvuldig uitgevoerd,” beloofde Hielke.

„Mooi zo. En doen jullie de groeten aan Femke? Zeg maar dat ze wel meer krijgt wanneer haar voorraadjie op is.”

De Kameleon vertrok en voer naar het meer. Bij het huis van Fokke stond Muntendam te kijken.

„Wat zit er in die zak?” vroeg hij.

„Aardappels,” vertelde Sietse. „Bij boer Brandsma zijn ze te koop voor vijfentwintig cent de kilo!”

Daar gaf Muntendam geen antwoord op en de jongens voeren verder. Ze bereikten het meer en zetten koers naar het dorp. Bij de boerderij van Jellema stond Gerben op de aanlegsteiger.

„Ik ga hem vragen of hij nog iets heeft voor Femke,” besloot Sietse en hij stuurde naar de steiger.

„Ha,” riep Gerben. „Een zak aardappels? Wie appels vaart, die appels eet, Kees!”

„Maar ik eet geen rauwe aardappels,” zei Kees verontwaardigd.

„Dat moet je niet zeggen, Kees. De aardappels van boer

Brandsma smaken heerlijk zoet.”

„Is het waar?” vroeg Kees, maar toen zag hij hoe zijn vrienden lachten en hij riep: „Als je trek hebt, wil ik je er wel eentje geven.”

„Dat zal niet gaan,” riep Sietse. „Je mag de aardappels van arme Femke niet weggeven! Zeg, Gerben, hebben jullie nog iets mee te geven voor Femke?”

„Voor Femke?” Gerben stond na te denken. „O ja! Nu herinner ik het me weer. Mevrouw Jellema heeft per vergissing Femkes kerkboekje mee naar huis genomen. Ik zal het even halen! Misschien doen we er een cadeautje bij.” Gerben verdween in de boerderij en de jongens bleven wachten. Het duurde geruime tijd voor Gerben weer te voorschijn kwam. Hielke, Kees, Fokke en Louw gingen kijken waar hun vriend bleef, maar Sietse bleef aan boord. Hij gunde Gerben de eer niet om door hem te worden uitgelachen als ze voor niets naar de boerderij kwamen. Maar Gerben stuurde de jongens niet met lege handen terug. Hij kwam naar buiten met drie pakjes, in het ene zat een grote worst, in het andere een Edammer kaasje en in het derde zat het kerkboekje van Femke.

„Denk erom dat jullie alles netjes bezorgen,” waarschuwde Gerben. „Het is tenslotte voor een dame.”

„Welbedankt, Gerben!” riepen de jongens. „Het komt best in orde.”

Ze gingen weer aan boord en voeren verder.

„Kunnen we ergens nog meer vragen voor Femke?” vroeg Louw.

„Ja. Bij de bakker,” stelde Kees voor. „Misschien geeft hij gebakjes of een taart.”

Maar dat idee vond niemand goed en dus voeren ze rechtstreeks door naar Femke. Ze woonde aan de andere kant van het dorp nog voorbij het huis waar Louw woonde. Door het dorp mocht de Kameleon niet snel varen, maar het huisje van Femke werd toch spoedig bereikt.

Hielke ging naar de deur en riep: „Is er volk?”

Een enigszins gebogen vrouwtje met een vriendelijk gezicht, dat door de blozende wangen en de heldere ogen verrassend jeugdig leek, verscheen in de deuropening.

„Dag, Femke,” begroette Hielke. „We komen een zak aardappels brengen. Waar zullen we hem neerzetten?”

„Maar dat is geweldige jongens!” riep Femke verheugd.

„Breng ze hier maar in huis.”

Sietse en Fokke droegen de zak naar het keukentje en Kees gaf het kaasje en de worst.

„En hier is uw kerkboekje terug,” zei Louw.

„Kerkboekje?” riep Femke verwonderd. „Dat kan niet. Het ligt in de kamer, ik heb het net nog in mijn handen gehad.” „Maak het pakje maar open,” zei Sietse. „Dan weten we zo wat die gekke Gerben erin heeft gestopt.”

Geholpen door Louw verwijderde Femke het papier, dat extra was dichtgemaakt met plakband en daar lag een stuk gerookt spek.

Fokke begon luid te lachen. „Ha, ha! Het kerkboekje van Gerben,” schaterde hij.

„Maar ik ben er echt blij mee,” zei Femke. „Jullie moeten Gerben er wel voor bedanken.”

„Kunnen we nog iets voor u doen?” vroeg Hielke.

„Tja, ik weet niet of jullie goed kunnen timmeren, maar ik heb een stoel, waarin ik altijd fijn kon zitten en die is stuk.”

„Laat u maar zien,” zei Sietse en Femke nodigde de jongens in de kamer, waar vier stoelen rond een tafel stonden. Een stoel die voorzien was van leuning, viel half uit elkaar toen Femke hem te voorschijn trok.

„Die ziet er slecht uit,” meende Hielke. „Daar valt niets meer aan te repareren, het hout is vermolmd.”

„Daar was ik al bang voor,” zei Femke. „Het is reuze spijtig, want op die andere stoelen kun je niet lekker rusten. Je valt eraf als je in slaap valt.”

„Kunnen we aan een van die andere stoelen ook leuning
maken?” vroeg Fokke.

„Nee,” zei Sietse. „Daarvoor zijn ze te smal. We nemen de
leunstoel mee en zullen kijken wat we ervan kunnen maken.”
De vrienden keken Sietse verbaasd aan. Zo’n oude,
vermolmd stoel was toch niet te repareren?

Maar Femke vroeg hoopvol: „Denk je dat er nog iets aan te
doen is?”

„We zullen het proberen, maar ik beloof niets. Trouwens,
zoals de stoel nu is, heeft u er ook niets aan. U mag het me
dus niet kwalijk nemen als de reparatie niet lukt.”

„Ik vind alles goed, jongens,” zei Femke. „Als de stoel niet
kan worden gerepareerd, geef hem dan maar met de
vuilniswagen mee. Dat had ik binnenkort toch ook gedaan.”
Sietse droeg de stoel naar de Kameleon. Femke bedankte de
jongens nogmaals waarna de Kameleon terugvoer naar het
dorp.

„Zeg, Sietse,” zei Hielke. „Jij weet toch drommels goed dat
deze stoel niet meer te repareren is? Waarom neem je hem
dan mee?”

„Wel, onze club heeft dertig gulden in kas. Daar kunnen we
misschien iets mee doen?” Sietse stuurde de Kameleon naar
de wal en legde aan bij de boterfabriek, waarin nu een groot

meubelbedrijf was gevestigd. De directeur, meneer Loots, kende de jongens goed.

„Ga je de stoel inruilen voor een nieuwe?” vroeg Louw.

„Ja,” antwoordde Sietse. „Dat wil ik proberen.”

Hij droeg de stoel naar het kantoor en zijn vrienden volgden hem gnuivend. Ze geloofden niet in de mogelijkheid van inruil, integendeel, Sietse werd vast en zeker uitgelachen.

Kees deed de deur open en Sietse droeg de stoel de gang in.

Daar klopte Kees op een deur en nadat er ‚binnen’ was geroepen, duwde Kees Sietse met de stoel het kantoor in.

Daar zaten meneer Loots, zijn dochter Chantel en de boekhouder. Alle drie keken verwonderd naar Sietse en de oude stoel.

„Goedemorgen, juffrouw, heren!” groette Sietse beleefd. „Ik kom vragen hoeveel wij moeten bijbetalen voor een nieuwe stoel als wij deze inruilen?”

„Inruilen?” vroeg meneer Loots en hij keek zo mogelijk nog verbaasder. Chantel en de boekhouder begonnen te lachen.

„Deze stoel is van oude Femke,” vertelde Sietse. „En dit was haar enige stoel waarin ze lekker kon rusten. Maar ze kan geen nieuwe kopen en daarom willen wij dat voor haar doen. We hebben dertig gulden.”

„Dertig gulden?” herhaalde meneer Loots. „Wel, wel, en samen met dat vermolmde brandhout moet het genoeg zijn voor een nieuwe stoel? Dat wordt een moeilijke berekening.” En daarna vroeg hij aan de boekhouder: „Kunt u vertellen wat voor een stoel daarvoor kan worden geleverd, meneer De Vries?”

„Ik zou het niet weten, meneer.”

„Maar we hebben toch nog een paar kneusjes staan?” vroeg Chantel. „Laat de jongens er daar één van uitzoeken.”

„Dat idee had ik ook,” zei meneer Loots en hij nam de telefoon en gaf aan magazijnmeester Van der Duim opdracht een stoel aan onze vrienden te geven. Tegen Sietse zei hij: „Ga maar naar achteren en neem die stoel alsjeblieft mee. Werp hem meteen in de afvalcontainer, want ik ben bang

voor houtworm in mijn meubels.”

„En hoeveel moeten we betalen?” vroeg Sietse.

„Koop maar een cadeautje voor die mevrouw,” zei Chantel en haar vader knikte instemmend.

„Reuze bedankt, meneer!” riep Sietse. „En u ook, juffrouw!” Kees was zó verbaasd dat het Sietse was gelukt om een nieuwe stoel te krijgen, dat hij niets anders wist te zeggen dan:

„Verhip!”

Sietse duwde hem het kantoor uit en ook de anderen die in de gang stonden, werden door Sietse naar buiten geduwd waarbij de stoel dienst deed als wapen. Buiten zochten ze de container en daarin werd de vermoldde stoel geworpen.

Daarna gingen ze op zoek naar de heer Van der Duim.

Bij de ingang van het magazijn was Vrolijk, de vader van Louw, bezig met het laden van een vrachtauto. Samen met de chauffeur schoven ze een prachtige zitbank in de auto en een volgende bank werd erachter geplaatst. Maar dat ging niet, de bank kon er niet helemaal in, er stak nog ongeveer dertig centimeter buiten de wagen.

„Hoe kan dat nou?” vroeg Vrolijk. „Vorige week konden er precies twee banken in en nu is er dertig centimeter te weinig ruimte?”

„Ik heb de auto gewassen,” grapte de chauffeur. „En toen is

die zeker gekrompen.”

De magazijnchef Van der Duim kwam erbij en Vrolijk legde hem uit dat er de vorige keer wel twee banken in de auto konden en nu niet. Hoe kwam dat?

„Deze banken zijn natuurlijk langer,” dacht de chauffeur.

„Dat is niet waar,” riep Vrolijk. „Deze banken zijn van dezelfde afmetingen. Ik weet het zeker!”

„Enfin, zet ze dan maar overdwers,” besliste de chef.

„Hoofdzaak is dat alles over een halfuur moet zijn geladen.”

De chauffeur en Vrolijk gingen verder met laden en de chef wendde zich tot de jongens. „Jullie komen een stoel halen? Ga maar mee!”

Achter in het gebouw stonden vier stoelen die voor het oog geheel intact en splinternieuw leken.

„Het is voor een oude dame, nietwaar?” vroeg de chef. „Kijk, dan is dit de beste die ik voor haar heb. Aan de achterkant en onder aan die ene poot zitten krassen, maar verder is het een prima stoel met een ijzersterke bekleding.”

Kees ging erop zitten en legde zijn hoofd tegen de hoge, beklede leuning. „Zo’n lekkere stoel hebben we thuis niet eens,” riep hij. „Wat zal oude Femke blij zijn! Zoiets had zij nooit kunnen kopen!”

En Femke was blij.

Ze kon bijna niet geloven dat die mooie stoel voor haar was. De jongens stonden er lachend bij te kijken toen ze ging zitten en met haar handen over de bekleding streek.

„Jongens,” lachte ze. „Zo’n heerlijke, zachte stoel heb ik van mijn leven nog nooit gehad.”

„We kregen hem cadeau van het meubelmagazijn,” vertelde Sietse. „De stoel is licht beschadigd, maar wie het niet weet, ziet het niet.”

„Het is geweldig, jongens! Wacht, ik zal jullie een kleinigheidje geven, want dat hebben jullie wel verdiend.”

Femke stond op en ging naar een kast, waaruit ze haar portemonnee nam.

„Weg wezen, jongens,” gebaarde Sietse. „De stoel kregen we gratis, Femke. Dus we nemen er niets voor aan.”

De vrienden holden naar de Kameleon en voeren snel weg. Bij het Raadhuisplein wenkte veldwachter Zwart hen om aan te leggen. „Zeg, jongens?” vroeg hij. „Had Vrolijk woorden met de chauffeur van de vrachtwagen?”

„Jawel, meneer Zwart,” zei Louw. „Volgens mijn vader konden er steeds twee banken achter elkaar in de auto en nu bleek dat het niet meer kon. De ene bank stak dertig centimeter buiten de wagen.”

„Juist,” zei Zwart. „Welbedankt, Louw.” En hij ging naar het

gemeentehuis.

De jongens voeren verder en Louw zei: „Zwart ziet altijd alles. Hoe wist hij dat mijn vader woorden had met de chauffeur? Hebben jullie Zwart daar bij het meubelmagazijn gezien?” „Nee,” antwoordde Sietse. „Maar Zwart heeft een kijker en daarmee staat hij soms op een afstand te gluren.”

Het was kwart voor twaalf en tijd om Fokke en Kees naar huis te brengen. Snel voeren ze over het meer naar de poldervaart. Op enige afstand van zijn huis, stapte Fokke aan wal en ging het laatste stukje lopen.

„Fokke is nog steeds bang voor Muntendam,” merkte Kees op. „Wij moeten ons daar maar zo weinig mogelijk laten zien, want anders ergert die man zich aan ons en krijgt Fokke de klappen.”

De Kameleon voer terug naar de Woudaap om Kees af te leveren. Daarna voeren Hielke, Sietse en Louw ook naar huis.

Aan tafel vertelde Hielke hoe ze aan oude Femke een stoel hadden gegeven. Dat vond moeder prachtig.

„Tja,” zei Klinkhamer. „Femke heeft altijd hard gewerkt bij de boeren. Ze moest ’s morgens voor dag en dauw helpen bij het melken, daarna wassen, boenen, schrobben, kortom de hele boerderij schoonhouden en dan ’s avonds weer helpen

bij het melken. Ze loopt nu enigszins gebogen, haar rug is overbelast geweest. Gelukkig krijgt ze ouderdomspensioen, maar daar kan ze geen grote dingen van kopen.”

„In het vervolg moeten ze een gepensioneerde een lekkere leunstoel cadeau geven,” vond Sietse.

„Dan moeten ze jou minister maken,” plaagde Hielke.

„En dan maak ik jou brugwachter,” antwoordde Sietse ad rem. „En dan kom ik om de tien minuten met een deftig motorjacht door de brug en mag jij je armen uit het lijf draaien aan de lier!”

„Maar dan zul je wel telkens een fooitje moeten geven,” riep Hielke. „Of anders laat ik de brug boven op je salonkajuit zakken.”

„En gaan jullie nu maar eten, praatjesmakers!” vermaande Klinkhamer.

HOOFDSTUK VIII

Een toezienend voogd

's Middags voeren de vrienden weer naar de stenen brug om Fokke af te halen. Fokke zat op de helling van de dijk en kwam meteen aan boord toen zijn vrienden aanlegden. Hij had een blauwe vlek naast zijn linkeroog.

„Heb jij je gestoten?” vroeg Kees.

„Wel nee,” mopperde Fokke. „Ik heb weer ruzie gehad met Muntendam. Ik mag van hem niet meer bij het meubelmagazijn komen.”

„Waarom niet?” vroeg Hielke verbaasd.

„Dat weet ik niet. Muntendam vroeg waarom we bij het meubelmagazijn waren. Ik vertelde dat we er een stoel hadden gekregen. Toen riep hij: ‚Dat geschooi moet uit zijn! Jij gaat daar niet meer heen, begrepen?’ ‚Maar dat is toch onzin’, zei ik en meteen kreeg ik een tik en ben gauw weggehold!”

„Dat gaan we uitzoeken!” riep Sietse verontwaardigd. „Ik geloof niet dat Muntendam jou mag slaan.”

Sietse liet de Kameleon keren en voer snel naar de boerderij

van Jellema, waar veldwachter Zwart op de dijk stond te praten met Gerben.

„Meneer Zwart?” riep Sietse. „Fokke heeft een blauwe plek op zijn hoofd doordat Muntendam hem sloeg. Mag die man dat zomaar doen?”

Zwart keek naar Fokke en vroeg: „Doet het erg pijn? Moet je naar de dokter?”

„Het valt wel mee,” beweerde Fokke. „Maar ik begrijp niet waarom Muntendam me sloeg. Hij verbood me om nog eens bij het meubelmagazijn te komen en toen ik zei dat ik dat onzin vond, gaf hij me een klap.”

„U moet die kerel een procesverbaal geven, Zwart,” vond Gerben. „Hij mag een andermans kind niet slaan. Ik moet die man niet. Het liefst gaf ik hem een pak rammel, zodat hij zich hier nooit meer durfde te vertonen.”

„Houd jij je handen maar thuis, broer,” waarschuwde Zwart. „Het komt zonder jouw hulp ook best in orde. Voor Fokke komen er wel betere dagen.” Zwart stapte op zijn fiets en reed naar het dorp.

„Hm,” mopperde Gerben. „Zwart fietst altijd de verkeerde kant uit. Hij had die Muntendam moeten pakken.”

„Kijk,” wees Kees, „daar gaat Muntendam weer met zijn bootje het meer op. Laten we hem achternagaan.”

„Dan moet hij eerst wat verder zijn,” vond Sietse.

„Vaar zijn bootje maar aan splinters,” was de raad van Gerben. „De Kameleon is er sterk genoeg voor!”

„Ik ben wel wijzer,” vond Sietse. „Kijk, Muntendam verdwijnt achter het eiland. Nu gaan we eropaf.”

De Kameleon vertrok en voer snel naar het eiland.

„Ik weet al waar Muntendam heen gaat,” beweerde Louw.

„Hij gaat weer naar het doolhof.”

Louw kreeg gelijk. Toen de Kameleon bij het eiland aanlegde, zagen de jongens het bootje van Muntendam regelrecht naar dezelfde plaats bij het doolhof varen. Daar ging hij weer tussen twee eilandjes liggen wachten. En opeens kwam het motorjacht de Wilhelmina van de rijke meneer Van Leeuwen ook weer opdoemen. De Wilhelmina ging ook naar het doolhof en voer snel langs het bootje van Muntendam.

„Dat is ook toevallig,” vond Kees. „Een paar dagen geleden zagen we precies hetzelfde gebeuren. Het is zeker afgesproken werk, dat die meneer Van Leeuwen en Muntendam elkaar daar ontmoeten!”

„Maar er is wel een verschil,” zei Sietse. „De Wilhelmina voer de vorige keer naar het kanaal en nu vaart ze naar ons dorp. Ik heb het gevoel dat er iets op touw wordt gezet. We zullen

kijken waar de heren heen gaan.”

Terwijl de Wilhelmina naar de brug voer, ging Muntendam met zijn bootje terug naar de polder. Toen hij langs het eiland voer, trokken de jongens de Kameleon naar de andere kant van het eiland, zodat Muntendam hen niet zag.

„Ik vermoed dat Muntendam een boodschap kreeg of dat hij er een aan Van Leeuwen gaf,” zei Louw. „Maar Muntendam lag daar niet voor niets.”

De Wilhelmina voer nu onder de brug door.

„Laten we er gauw achteraan gaan,” riep Kees. „En kijken waar die boot blijft.”

„Waarom zo’n haast?” vroeg Sietse. „Dat jacht kan toch niet in een zijstraatje verdwijnen. In de vaart ontmoet je elkaar altijd, of je wilt of niet.”

Er naderde een zeilboot. Het was de Vicky met Tanja aan het roer. Zij wuifde naar de jongens.

„Veel plezier,” zwaaide Hielke en de Kameleon voer naar de brug.

„Ik wed dat de Wilhelmina bij het Raadhuisplein ligt,” zei Kees. „Meneer Van Leeuwen zit met zijn brave zoontjes in het hotel ’de Gouden Leeuw’!”

Maar hij kreeg geen gelijk, want bij het Raadhuisplein was de Wilhelmina niet.

„Dan is ze bij de helling,” voorspelde Kees, maar hij had weer mis geraden.

Ze voeren het dorp uit en zagen in de verte de Wilhelmina voor de wal liggen.

Sietse stopte meteen en legde aan. Vervolgens beklom hij de dijk en keek naar de polder. Daarna kwam hij vlug weer aan boord en zei: „Net wat ik dacht. De Wilhelmina ligt bij de plaats waar de poldervaart tegen de dijk eindigt.”

„Drommels!” riep Kees. „Daar ging Muntendam ook heen met zijn bootje. Dus de heren ontmoeten elkaar daar.”

„Dat zit er dik in,” antwoordde Sietse. „Maar waarom ontmoeten ze elkaar steeds?”

„Om even goedendag te wensen,” grapte Louw.

„Wacht eens,” dacht Fokke. „Ik heb het vermoeden dat Muntendam iets naar de Wilhelmina brengt. Bij mij thuis mag niemand in de schuur komen, daar zit zeker iets in wat geheim moet blijven. En daarvan levert Muntendam aan Van Leeuwen en zo komt hij aan geld.”

„Maar hoe komt Muntendam aan goederen?” vroeg Louw.

„Die worden gebracht door de auto van het meubelmagazijn,” bedacht Hielke.

„Maar die auto is steeds helemaal leeg,” zei Fokke. „De chauffeur veegt af en toe de laadruimte schoon en verder

komt hij koffiedrinken en praten.”

„Hoelang blijft hij bij jullie?” vroeg Louw.

„Wel, als ik naar bed ga, hoor ik hem al spoedig daarna weggrijden.”

„Hoe laat ga jij naar bed?” vroeg Sietse.

„Ongeveer om halftien.”

„Ga jij zó vroeg al naar bed?” vroeg Kees verbaasd.

„Ja, waarom niet? Ik sta vroeg op en wij hebben geen televisie.”

„Dus jij weet niet of de chauffeur ook vracht meeneemt uit de schuur?” informeerde Sietse.

„Nee. Maar ik heb wel éénmaal de deur van de schuur gehoord. De volgende dag droop er olie van de scharnieren. De deur mocht zeker geen lawaai maken.”

„Wat er allemaal bij jou thuis gebeurt, Fokke, weet ik niet,” zei Sietse. „Maar Muntendam doet iets waarmee hij geld verdient.”

Sietse startte de motor en de Kameleon voer terug naar het dorp en vervolgens naar het meer. Halverwege het eiland naderde een politieboot, die naar de brug voer.

„Ze gaan zeker naar het gemeentehuis,” dacht Louw. „Daar komen ze geregeld bij Zwart.” 4 De jongens voeren het hele meer over en zagen bij de ingang van het kanaal weer een

politieboot liggen.

„Dat is verdacht,” vond Sietse. „Hier komen nooit twee politieboten tegelijk op het meer. Er wordt zeker een actie op touw gezet.”

„Misschien een alcoholcontrole?” opperde Kees. „Dan moeten de bestuurders van boten in een pijpje blazen om te controleren of ze ook dronken zijn.”

„Wel nee, jô, dat doen ze alleen maar bij snelverkeer,” wist Hielke.

„En als iemand in een raceboot dronken achter het stuur zit, is dat dan niet gevaarlijk?” vroeg Kees.

„Ik zou liever willen weten wat de politie van plan is,” zei Sietse. „Heeft het iets met Muntendam en Van Leeuwen te maken?”

„Dat kunnen we te weten komen als wij het jacht van meneer Van Leeuwen in de gaten houden,” stelde Louw voor.

De torenklok in het dorp aan het kanaal liet vijf slagen horen.

„Drommels, ik moet naar huis,” merkte Fokke op.

„Wij ook,” schrok Hielke en op volle snelheid voeren ze naar de stenen brug. Ze brachten Fokke tot halverwege zijn huis, waarna hij hard hollend over de polderweg verder ging. De Kameleon voer terug naar de Woudaap.

„Weten jullie wat ik straks ga doen?” zei Kees. „Ik ga op de

omloop van de molen zitten kijken naar de polder. Dan kan ik Muntendam en ook het jacht van Van Leeuwen zien.

Morgen vertel ik het jullie wel als er wat te beleven viel!”

Kees ging aan wal en de Kameleon voer verder.

„Het is geen gek idee van Kees,” vond Louw.

„Kees is goed bij,” wist Hielke. „Maar als Muntendam thuisblijft, zit Kees de hele avond voor niets in de verte te turen.”

„En dan heeft hij morgen glazen ogen,” voorspelde Sietse en daar moest Louw om lachen.

Spoedig bereikten de jongens de smederij en Louw holde naar huis. Hielke en Sietse vertelden hun ouders hoe Fokke alweer een blauw oog had opgelopen.

„Het is toch erg,” vond moeder. „Wat is Muntendam toch een nare man.”

„Het is bar,” beaamde Klinkhamer. „Er moet wel een eind aan komen. Of er moeten maatregelen worden genomen.”

„Wat voor maatregelen?” vroeg Sietse.

„Dat zien we nog wel, jongetje. Niets is blijvend. Voor Fokke komt ook wel raad.”

„U zegt bijna hetzelfde als Zwart,” merkte Hielke op.

„Dat is dan twee zielen, één gedachte,” zei Klinkhamer. En verder werd er over de nare Muntendam niet meer

gesproken.

Die avond kwam Zwart een praatje maken in de smederij. Het viel de jongens op dat hij af en toe op zijn horloge keek.

„Hebben jullie Gerben al gezien?” vroeg hij.

„Nee, meneer Zwart,” vertelde Klinkhamer „Gerben is laat, hij is hier meestal om zeven uur en het is nu al bijna acht uur. Maar kijk! Als je van de duivel spreekt, trap je op zijn staart! Daar komt Gerben.”

Onze vriend kwam nogal onstuimig de werkplaats binnen.

„Ha, die duivel!” begroette Sietse hem.

„Dat zeg je goed!” riep Gerben. „Ik ben duivels op de chauffeur van het meubelmagazijn. Die vent reed me weer finaal van de dijk af. Mijn voorwiel werd helemaal verbogen, doordat ik de berm afrolde. Bij de Woudaap heb ik het samen met Dijkstra weer rechtgebogen. U moet iets tegen die chauffeur doen, Zwart. Die vent is een gevaar op de weg.”

„Wel, Gerben, als jij me helpen wilt, ga ik hem meteen pakken,” bood Zwart aan.

Gerben keek verbluft en vroeg wantrouwig: „Meent u dat? Of maakt u een grapje?”

„Ja, hoor eens, broer! Veldwachters zijn er niet in de wereld om grapjes te maken. Als jij bent gemolesteerd door die chauffeur, ga ik hem verbaliseren. Maar je moet me er wel bij

helpen.”

„Met alle plezier!” zei Gerben. „Zegt u maar wat ik moet doen.”

„Jij gaat terug naar de boerderij, neemt daar de tractor met een aanhangwagen en rijdt ermee naar de stenen brug. Daar stop je, zodat de brug en de toegang naar de polder zijn versperd. Dat is alles wat ik van je vraag.”

„Ik begrijp het,” knikte Gerben. „Ik moet het die chauffeur onmogelijk maken om met zijn auto de polder uit te vluchten.”

„Juist! Heel goed! Kom, we gaan meteen!”

Zwart en Gerben fietsten naar de polder en Hielke en Sietse holden naar het boothuis. Haastig gingen ze er in de Kameleon vandoor. Vader mocht het eens verbieden om te gaan kijken hoe de chauffeur werd aangehouden en dat wilden de jongens liever niet missen. Ze voeren snel het meer op en zagen Zwart en Gerben op de dijk fietsen.

„Doe maar kalm aan,” zei Hielke. „We kunnen beter een stuk achterblijven, zodat Zwart ons niet ziet.”

Tussen de Woudaap en de boerderij van Jellema bleven de jongens tussen het riet wachten. Zwart en Gerben waren het erf van de boerderij opgegaan en het duurde niet lang of daar kwam Gerben op de tractor met erachter een grote wagen vol

balen stro de dijk oprijden. Hij ging naar de stenen brug en Zwart fietste erachteraan. De jongens begonnen weer op enige afstand te volgen. Hielke wees naar de stenen brug, waar een politieboot voor de doorgang lag. De jongens ontdekten dat het dezelfde boot was die enige uren geleden bij de ingang van het kanaal had gelegen.

„Zie je dat?” vroeg Sietse. „Die boot kan niet onder de brug door, ze is te hoog. Daar heeft de politie zeker niet op gerekend!”

Gerben had de brug bereikt en blokkeerde daar met zijn wagen de doorgang. Hielke en Sietse doken weer tussen het riet en volgden vol spanning de verdere gebeurtenissen. Ze zagen hoe uit de politieboot een rijwiel op de wal werd gebracht. Een jonge agent nam de fiets en reed samen met Zwart de polder in. Gerben was van zijn tractor gestapt en liep een eindje terug om vervolgens in de berm te gaan liggen wachten. Hetzelfde deden twee agenten, maar dan vlak bij de wegversperring. Gerben wist niet, dat de gebroeders Klinkhamer op nog geen tien meter van hem verscholen lagen en hij keek verrast op toen Sietse zijn naam riep. „Hier, Gerben! Wij liggen tussen het riet.”

Gerben zag het hoofd van Sietse boven een rietkraag uitsteken en kwam meteen naar de Kameleon. „Jullie zullen

er ook niet vooraan bij zijn,” spotte hij. „Jammer, dat Zwart dit niet weet. Hij had de Kameleon best kunnen gebruiken, want de politieboot kan niet onder de brug door. Zwart noemde dat een regiefout. Het lijkt wel of ze een toneelstuk gaan opvoeren. En dat allemaal voor die chauffeur.”

„En voor de rest,” merkte Sietse op.

„Welke rest?” vroeg Gerben. „Weet jij alweer meer dan een ander?”

„We vermoeden dat de chauffeur en Muntendam met meneer Van Leeuwen, die in een duur jacht vaart, verboden zaken doen,” vertelde Hielke. „Het jacht ligt in de vaart te wachten op de plaats waar de poldervaart eindigt.”

„Daar moet ik even over nadenken,” mompelde Gerben.

„Kan het zijn dat de chauffeur goederen naar Muntendam brengt en dat Muntendam het met zijn bootje achter in de polder aflevert bij dat motorjacht?”

„Wij weten het niet zeker,” zei Sietse. „Maar het zou best zo kunnen zijn. En kijk! Kees staat op de omloop met zijn beide armen te zwaaien. Er gebeurt iets in de polder!”

„We wachten het maar rustig af,” vond Gerben.

Bij de stenen brug kwam de politie ook in actie. De chauffeur met de vrachtauto kwam terug en stopte voor de versperring. De twee agenten, die achter de dijk lagen, sprongen te

voorschijn, trokken de chauffeur uit de cabine en brachten hem naar de politieboot.

Zwart en zijn helper waren reeds ver de polder in gefietst toen Muntendam in zijn bootje naderde.

„Halt!” riep Zwart. „U moet ogenblikkelijk aanleggen!”

Maar in plaats van te stoppen, gaf Muntendam vol gas en voer er als een raceboot vandoor.

De jonge agent zette de achtervolging in, maar Muntendam was eerder bij zijn huis. Hij greep zijn gereedstaande fiets en ging ervandoor, op de hielen gezeten door de agent. Ze naderden de stenen brug, waar Muntendam heel vlug met zijn fiets door de berm langs de wagen met stro holde. De agent blies op zijn fluitje. Vanaf de politieboot sprongen twee van zijn collega's op de wal, maar het was al te laat, Muntendam fietste alweer verder.

Gerben en de jongens hadden alles gezien en Gerben riep:

„Wilverdraaid! Die schurk mag niet ontkomen!”

Hij holde de dijk op en Muntendam fietste recht op hem af.

„Ga weg, pummel!” schold hij. „Ik rijd je te pletter!”

Maar Gerben ging pas aan de kant toen Muntendam vlak bij hem was. En toen greep Gerben hem bij zijn linkerarm en liet niet meer los. Samen rolden ze op de grond, waar Gerben de nare Muntendam met zijn vuisten begon te

bewerken. De agenten kwamen aanrennen en trokken Gerben van zijn slachtoffer af.

Hielke en Sietse zagen hoe Muntendam blauwe plekken naast zijn beide ogen had en daar moesten ze heimelijk om lachen. Zo kreeg hij terug wat hij Fokke meermalen had aangedaan. En daar kwam Zwart. Hij keek naar Muntendam en zei tegen Gerben: „Ben je weer bezig geweest? Kon je je niet een beetje beheersen?”

„Dat is helemaal mooi!” riep Gerben kwaad. „U zei gisteren dat het best zonder mijn hulp in orde zou komen. En wie moest de vluchteling grijpen? Ik! Gerben zelf! Zonder mijn hulp was het heerschap al ik weet niet waar geweest!”

„Je hebt het dapper gedaan, Gerben,” prees een van de agenten. „Ik bewonder je durf om een snel rijdende fietser op te wachten en dan te pakken.”

„Och,” zei Gerben. „Ik ben het gewend. Wild geworden koeien en paarden grijpen we ook zo op de boerderij.”

„Wel ja,” zei Zwart. „Mensen of dieren maken voor hem geen verschil. Maar je wordt welbedankt, Gerben! Je hebt ons weer best geholpen. En wat doen jullie hier, jongens?”

„Wij kwamen hier toevallig voorbij,” loog Sietse.

„Ga dan maar gauw verder!” gebood Zwart.

Hielke en Sietse voeren naar huis en vertelden daar alles wat

ze gezien hadden.

„Dus Muntendam is voorlopig uitgeschakeld?“ begreep Klinkhamer. „Dat is dan een winstpunt. Een ander punt is dat ik niet wil dat jullie steeds overal vooraan bij zijn. Hoe vaak moet ik jullie dat nog zeggen? Dat moet afgelopen zijn, begrepen?“

En zo is dit verhaal ook bijna afgelopen! Rest ons nog te vertellen wat er nu precies aan de hand was met Muntendam, de chauffeur en meneer Van Leeuwen. De volgende avond, toen Gerben en Zwart in de smederij een praatje kwamen maken, vertelde Zwart alles.

„Door het expeditiebedrijf van Van Leeuwen werd uit het buitenland hasj gesmokkeld en hier over heel het land duur verkocht. Leo Pouwsma was een van de klanten die aan hasj was verslaafd. Om aan geld te komen, ging hij uit stelen. Hij is nu opgenomen in een inrichting om van zijn verslaving te genezen. Wie hasj verhandelt, is een misdadiger, want hij richt er mensen mee ten gronde. Daarom wilde een chauffeur van het expeditiebedrijf niet aan die gemene handel meewerken. Dat was een zekere Jansma uit het dorp aan de overkant van het meer, hij gaf een tip aan de politie, waarna hij op aanraden van de politie onderdook. Zijn boot, de Ria, had hij laten zinken om de indruk te wekken dat hem

een ongeluk was overkomen.”

„Ja! Die boot vonden wij,” bevestigde Sietse.

„Natuurlijk,” zei Zwart. „Voor jullie blijft niets verborgen.

Enfin, de politie ontdekte dat Muntendam contact had met Van Leeuwen en dat de chauffeur aldoor met zijn vrachtauto op bezoek kwam bij Muntendam. Toch was die auto steeds leeg, hoewel het vermoeden bestond dat de chauffeur hasj vervoerde. Totdat Vrolijk, de vader van Louw, beweerde dat de vrachtwagen dertig centimeter korter was geworden. Toen was het raadsel opgelost. In het voorste deel van de laadruimte was een dubbele wand aangebracht. In de ruimte ertussen werden jutezakken met kleine plastic zakjes vol samengeperste hasj vervoerd, afkomstig uit Libanon. Het spul werd in de schuur van Muntendam verstopt en die leverde het weer af aan meneer Van Leeuwen. En dat gebeurde dan achter in de polder. Het kapitale jacht van die rijke meneer viel buiten iedere verdenking, want het was te groot om in de polder te kunnen varen en het was dus nimmer bij het boerderijtje van Muntendam geweest. Zo dacht meneer Van Leeuwen, maar een rechercheur die in een bootje bij het boerderijtje kampeerde, ontdekte hoe Muntendam tot achter in de polder voer. Wij heten de heren hun gang gaan en hebben ze toen allemaal ingerekend!”

„Enne...” vroeg Sietse. „Is Fokke nu voorgoed bevrijd van die Muntendam?”

„Jawel,” knikte Zwart. „Zijn moeder heeft reeds echtscheiding aangevraagd en dat wordt haar natuurlijk toegewezen. Maar Fokke is nog minderjarig en daarom moet er een toeziend voogd worden benoemd. Is dat niet iets voor jou, Gerben?”

„Voor mij?” vroeg Gerben verbaasd. „Moet ik dan voor kindermeisje spelen?”

„Nee, broer, maak je maar geen zorgen. Ik heb die taak op me genomen.”

„Wordt u de voogd van Fokke?” riep Gerben. „Dus eerst had Fokke een smokkelaar als vader en nu een veldwachter als voogd? Dat is van de regen in de drup! Dan durft die arme jongen nog voor geen cent kattekwaad uit te halen!”

„Zo? Dacht jij dat? Als ik merk dat Hielke en Sietse kattekwaad hebben uitgehaald en Fokke heeft niet durven meedoen, krijgt hij van mij dubbele straf!” zei Zwart. „Want ik houd alleen van echte jongens! Goedenavond!”

Zwart ging naar het dorp en Gerben zei: „Tja, met zo’n voogd is Fokke goed af!”

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)